

MAAS THEATER/DANS/PODIUM JAARVERSLAG 2022

INLEIDING

“Always go a little further into the water than you feel capable of being in. Go a little bit out of your depth. And when you don’t feel that your feet are quite touching the bottom you’re just about in the right place to do something exciting.” David Bowie

Je zou het bijna vergeten, maar 2022 begon hortend en stotend met de zoveelste lockdown. Wederom waren tournees stilgezet, voorstellingen gecancelld, premierè’s verplaatst en zochten we naar originele digitale vertalingen van live bedachte kunstuitingen. Met het vooruitzicht van een beter jaar aan de horizon, bleek 2022 een soort wolf in schaapskleren. Want het waren niet de coronamaatregelen meer die roet in het eten gooiden, maar de gevolgen van het virus zelf. In dit jaar hebben we noodgedwongen meerdere malen tourvoorstellingen moeten annuleren vanwege performers of technici die positief testten op het virus. En dan zwijgen we nog over de onderbrekingen tijdens de verschillende repetitieperiodes. In de tijd van voor het virus was een voorstelling afzeggen onvoorstelbaar, maar nu is het ondertussen bijna gesneden koek.

Naast de directe gevolgen van de epidemie hebben we ook veel te maken met een doorstroom van personeel. De lockdowns en het gedwongen thuis zijn, maar ook een nieuwe oorlog en energiecrisis, hebben bij veel mensen een existentiële snaar geraakt. We weten inmiddels zeker dat niets zeker is en dat we geen betrouwbare prognoses kunnen maken van de toekomst.

“Wat wil ik nu echt?” is een vraag die veel gesteld wordt. Dat levert een nieuwe, meer zelfbewuste generatie werknemers op. Er wordt vaker gekozen voor parttime werk en werk en privé worden strikter gescheiden gehouden. Dit heeft gevolgen voor een bedrijf als Maas, dat in het verleden toch vooral gedragen werd door intrinsiek gedreven workaholics. We verzetten nog steeds bergen werk maar de kloof tussen oude ambities en de nieuwe mentaliteit wordt steeds zichtbaarder. Dat dwingt ons om inmiddels verjaarde definities zoals succes en groei te herijken. We moeten ons met een nieuwe blik verhouden tot begrippen als werkdruk (en -lust), professionaliteit en medemenselijkheid binnen Maas.

Sinds het begin van dit kunstenplan bevolkt er een hele nieuwe en frisse groep werknemers ons gebouw. Daarmee zijn we een bedrijf met een veranderend DNA. Dat zorgt soms voor onrust en heroriënteren, maar past daarentegen ook goed bij het publiek waar we voor maken: een publiek ook zelf volop in ontwikkeling. Gelukkig kwamen we dit jaar steeds weer meer in contact met dat publiek. In die ontmoetingen ontstaat er leven en voelen we waartoe we op aarde zijn. Theater en dans komen pas echt tot uiting als ze zich verhouden tot een live en aanwezig publiek. Je kunt niet lekker pingpongen in je eentje. Daarvoor heb je een fanatieke tegenstander nodig. En in ons extreem energieke publiek vinden we de gedroomde medespeler.

In 2022 kon er gelukkig ook weer meer gevierd worden. De premières werden uitbundiger en voller, het gebouw kraakte als vanouds weer uit z’n voegen en er werden veel nieuwe ontmoetingen tot stand gebracht. In het podium werd er volop geëxperimenteerd met programmaformats. Onze producties werden stuk voor stuk zeer goed ontvangen en als klap op de vuurpijl ontvingen we verschillende prijzen en nominaties: een zilveren krekkel voor de peuterproductie *BULLY BULLY*, een jonge zwaan voor *B-Boy* Dietrich Pott en Carole van Ditzhuyzen werd genomineerd voor de Gieskes-Strijbis prijs.

Dit, maar meer nog alle geweldige reacties van ons publiek, geven ons de motivatie en inspiratie om door te bewegen. We zijn op de goeie weg, al weten we nog niet waar deze ons precies naar toe gaat brengen. Daarmee zijn we misschien wel meer dan ooit een afspiegeling van de samenleving. Laten we comfortabel worden in de oncomfortabele chaos van het niet weten.

RAAD VAN TOEZICHT EN BESTUUR

Maas werkt sinds 2020 met een directie-voerend bestuur en een raad van toezicht op meer afstand. In september 2021 was voorzitter Cobi van Beek ongelukkig gevallen en kon een lange tijd niet haar rol als voorzitter uitvoeren. Zij kon gelukkig per 21 maart 2022 haar rol als voorzitter weer oppakken en overnemen van Bernd van Dijk. Romana Vrede is in oktober teruggetreden als lid, omdat haar drukke agenda niet te matchen was met de vergaderstructuur van Maas. Zij zal wel betrokken blijven bij Maas als adviseur, met name op het terrein van artistieke ontwikkelingen en het naleven van de code diversiteit en inclusie. In het najaar heeft Bernd van Dijk na drie termijnen (bestuur en raad) Maas verlaten als secretaris. Al sinds Siberia was hij betrokken en we zijn hem heel veel dank verschuldigd voor zijn jarenlange deskundige inzet, ook in de spannende beginjaren van Maas. In het najaar is de raad gestart met het opstellen van profielen voor twee nieuwe leden en eind 2022 zijn gesprekken met geschikte kandidaten gestart.

Raad van Toezicht op 31-12-2022						
Naam	Functie	In functie per (na overgang)	In functie per (voor overgang)	Termijn	Einde huidige termijn	Verlenging mogelijk
Cobi van Beek	Voorzitter	15-07-2020	nvt	1e termijn	15-07-2024	ja
Ali Bouchrit	Lid	01-11-2020	nvt	1e termijn	01-11-2024	ja
Fred Wartna	Lid	15-07-2020	01-01-2016	2e termijn	01-01-2024	nee
Karima Belhaj	Lid	15-07-2020	20-05-2019	1e termijn	20-05-2023	ja
Harry Kotey	Lid	01-11-2020	nvt	1e termijn	01-11-2024	ja

Bestuur op 31-12-2022			
Naam	Functie	In functie per (na overgang)	In functie per (voor overgang)
Bernadette Stokvis	Zakelijk directeur / bestuurder	15-7-2020	19-11-2012
René Geerlings	Artistiek directeur / bestuurder	1-1-2021	nvt

Code Cultural Governance

De raad van toezicht en het bestuur nemen de *Best Practice* bepalingen uit de *Governance Code Cultuur* serieus. De huidige leden hebben geen (neven)functies die niet verenigbaar zijn met de doelstellingen van Maas of kunnen leiden tot belangenverstrengeling. In mei heeft de raad een uitgebreide zelfevaluatie gehouden met als leidraad de checklist van *Cultuur en Ondernemen*. Overall is er uit deze evaluatie een positief beeld gekomen van het functioneren van de raad van toezicht en de samenwerking met het bestuur. Verbeterpunten liggen op het terrein van het contact met de werkvloer van Maas en het vaker agenderen van meer inhoudelijke onderwerpen. Ook staat kennisontwikkeling rond toezichthouden voor het komende jaar op de agenda. Tenslotte gaat de raad op zoek naar een jonge trainee. In het kader van de WNT kunnen wij melden dat beide directeur-bestuurders een contract voor onbepaalde tijd hebben, vallend onder schaal 12 van de CAO theater en dans. Daarmee blijven de bezoldigingen ruim binnen de voor onze instelling geldende WNT-norm van een bruto honorering van €223.000 per bestuurslid. Het lidmaatschap van de raad van toezicht is onbezoldigd.

Vergaderstructuur & onderwerpen

De raad van toezicht kwam samen met de directie dit jaar vijf keer bijeen. In de eerste twee vergaderingen werd er uitgebreid gesproken over de gevolgen van de lockdown die nog voortduurde in januari en februari. Met regelmaat zijn er bijgestelde financiële prognoses gepresenteerd en werd ook de impact die COVID had op het eigen personeel en de organisatie besproken. In 2022 is het interne protocol *Veilig werken* vastgesteld, waarbij ook de rol van de raad van toezicht hierin besproken is. De transitie die Maas al sinds 2021 heeft ingezet met *Open Space* gericht op toekomstbestendige veranderingen in de organisatie en het beleid van Maas, kwam elke vergadering op de agenda. Uiteindelijk is in oktober besloten dat Harry Kotey vanuit de raad bezoldigd als procesbegeleider voor een aantal maanden zou worden aangesteld om het transitieproces beter op de rails te krijgen. In de RvT beslist hij gedurende die tijd niet mee over punten die dit onderwerp aangaan. Er is gesproken over diverse landelijke advies- en beleidsstukken die over de veranderingen in het bestel gaan. In de tweede helft van het jaar zijn de stijgende energielasten geagendeerd en is de RvT betrokken geweest bij de gesprekken met de dienst Stadsontwikkeling over de klimaatproblematiek in de foyer. Vastgesteld is dat de huidige verwarmingsinstallatie ontoereikend is om de foyer op een normale temperatuur te krijgen. Een gezamenlijk gedragen oplossing voor dit probleem is helaas nog niet gevonden. Uiteraard zijn de vier-maands-rapportages en de uiteindelijke jaarrekening besproken en vastgesteld.

FINANCIËLE POSITIE/TOELICHTING OP HET EXPLOITATIERESULTAAT

We presenteren één geconsolideerde exploitatierekening voor alle activiteiten van Maas (gezelschap, educatie en podium.) De opgenomen begroting dateert van 1 juni 2021 en is ingediend bij de Gemeente Rotterdam met het toen voorziene activiteitenplan 2022. Daarbij gingen we uit van een einde van de pandemie en lockdowns, omdat er hoge verwachtingen waren van de effecten van vaccinatieprogramma's. We weten inmiddels dat dat niet het geval was. Hierdoor moesten we regelmatig onze plannen en begrotingen bijstellen. Met wederom de geboden extra COVID-steun van de landelijke overheid, de opgebouwde reserve uit het voorgaande jaar en het steeds flexibel herzien van plannen heeft Maas dit jaar financieel goed kunnen doorkomen. Maas ontving geen extra steun van de gemeente Rotterdam.

Korte reflectie op het financiële resultaat

Maas sluit het jaar af met een negatief exploitatieresultaat van €133.912. Na een onttrekking aan de bestemmingsreserve *Verbouwing Maaspodium* (€22.380) en de bestemmingsreserve *Corona 2021* (€375.510) en toevoegingen aan een bestemmingsreserve *Corona 2022* uit 2020 (€175.000), alsook een toevoeging aan een nieuw gevormde bestemmingsreserve *Organisatieontwikkeling* (€75.000), komt de algemene reserve op €411.389 te staan. Zonder extra steun zouden we dit jaar ruim €350.000 ingeteerd hebben op de algemene reserve. Door de lockdown en de onzekere opstart van de sector voor de zomer bleven publieksinkomsten nog steeds behoorlijk achter, terwijl Maas de cast & crews van geplande en doorgeschoven producties wel bleef doorbetalen. De Coronasteun is dan ook volledig ingezet op werkgelegenheid van freelancers en zzp-ers in onze sector.

In 2023 wordt de Coronabestemmingsreserve, die nu is gevormd, ingezet voor een reprise van de in 2020 afgebroken productie *Doe 's Lief* en een speciale jubileumproductie *Maas speelt Maas*. Aan de jubileumproductie, die wordt georganiseerd in het kader van ons 10-jarig bestaan, werken veel freelancers mee. De bestemmingsreserve *Organisatieontwikkeling* is ingericht om in deze transitietijd extra uitgaven te kunnen doen voor o.a. coaching en advies bij organisatievraagstukken. Tegelijkertijd wordt er voorgesorteerd op een nieuwe invulling van de zakelijke directie van Maas vanaf 2025.

In 2022 is ervoor gekozen de voorziening *Loopbaanontwikkeling* (€59.071) volledig vrij te laten vallen. Deze voorziening groeide jaarlijks met enkele duizenden euro's terwijl er geen aanspraak op werd gemaakt. Maas biedt voldoende opleidingsruimte voor het gebruik van de loopbaanuren. Wel zijn er dit jaar bedragen toegevoegd en onttrokken aan de voorziening *Uitgestelde beloning* in het kader van de duurzame inzetbaarheid van ouder personeel. Dit betreffen CAO rechten, waarbij Maas het risico afdekt om op termijn vervangend extra personeel te moeten aannemen voor niet gewerkte maar wel doorbetaalde uren. Dit jaar maakten twee medewerkers van deze generatierегeling gebruik.

Baten

Het totaal aan baten bedraagt over het afgelopen jaar €4.725.019. De baten komen daarmee 2% hoger uit dan de begroting en ook ten opzichte van 2021. De publieksinkomsten (€542.744) kwamen echter 22% lager uit dan begroot. Dit komt voornamelijk door de lockdown aan het begin van het jaar en de daarna langzame opstart van het boekingsproces van theaters en de opbouw van publiek. Maar zelfs toen de meeste beperkingen waren opgeheven bleven we kampen met coronagevallen bij spelers en technici. Dit had zelfs in het najaar nog steeds een behoorlijk aantal uitgevallen voorstellingen tot gevolg. Maar liefst 120 geplande voorstellingen van eigen producties werden dit jaar geannuleerd. Gelukkig gaat het de goede kant op en stegen de publieksinkomsten wel met 65% ten opzichte van 2021. Uiteindelijk blijven ze nog wel steeds 28% achter op het laatste pré COVID jaar 2019. Door inmiddels nieuwe uitdagingen als de enorme inflatie en stijgende energieprijzen is het de vraag of dit niveau in de nabije toekomst weer bereikt kan worden. We moeten gedwongen terug in onze output en ook ontvangende theaters bezuinigen op inkoop van programma's.

De overige directe inkomsten stegen ten opzichte van de begroting door de nog niet gecalculeerde coproductiebijdrage van NITE voor de grote zaalproductie *Zinderella*. In totaal komen de eigen inkomsten slechts 5% lager uit dan begroot, doordat inkomsten uit workshops en private fondsenwerving goed op peil bleven. De incidentele subsidies kwamen met name door de niet ingecalculeerde COVID compensatie van het Ministerie (€197.800) hoger uit.

Lasten

Door het inzetten van de incidentele COVID-steun was het mogelijk om een groot aantal activiteiten van het voorgenomen jaarplan uit te voeren. Wel is tijdig besloten om een stadsproject i.s.m. coproducent *Wat we Doen* niet uit te voeren. Het was dankzij bijdragen van private fondsen mogelijk om veel opdrachten aan nieuw makers-talent te geven en een aantal nieuwe podiumprogramma's te ontwikkelen. Verder ontving het vaste personeel en het freelancepersoneel dat de laatste maanden in dienst was een compensatievergoeding vanwege de stijgende inflatie. De totale lasten kwamen in 2022 uit op €4.853.858 en stegen daarmee 9% ten opzichte van vorig jaar.

Beheerlasten

De beheerlasten komen uit op €1.038.644 en vallen 8% lager uit dan vorig jaar en zelfs 17% lager uit dan begroot. In de begroting was nog niet de jaarlijkse doorbelasting van de zalen en studio's naar de activiteitenlasten opgenomen (zie hiervoor de grondslagen). Een aantal geplande investeringen in livestream en ICT-faciliteiten zijn dit jaar door tijdsdruk niet doorgedaan. De UWV-uitkeringen (€31.223) i.v.m. zwangerschappen worden onder beheerlasten ingeboekt, maar gaan over personeel dat onder activiteitenlasten staat geboekt en geven dus een wat vertekend beeld. Verder is er dit jaar gekozen om nog niet te werken met een assistent beheerder in opleiding, die wel in de begroting was opgenomen. Dit wordt uitgesteld naar 2024.

Doordat Maas een vast energiecontract heeft dat pas halverwege 2024 afloopt, bleef die lastenstijging die landelijk voor veel onrust zorgt voor dit jaar beheersbaar. De stijging van tarieven voor stadsverwarming (gekoppeld aan de gasprijs) zijn wel van invloed. Maas heeft veel geïnvesteerd in een Priva systeem gekoppeld aan het planningssysteem. Ook is een provisorisch verlaagd plafond aangebracht in de foyer. Daarmee is het warmtegebruik met 1/3 is teruggebracht ten opzichte van voorgaande jaren. Per 1 januari 2023 stijgen de tarieven van de Eneco echter aanzienlijk. De beheerlasten beslaan 21% van de totale lasten.

Activiteitenlasten

De activiteitenlasten (€3.815.213) stegen met 15% ten opzichte van het zwaardere Coronajaar 2021. Dat betrof vooral de materiële lasten, omdat tournees weer echt op gang kwamen. Hierdoor stegen de reis- en verblijfkosten, technische kosten en lasten voor decors- en kostuums. Maar ook de personeelslasten stegen met ruim 8%, ook ten opzichte van de begroting. Per fte komen de gemiddelde kosten van freelancers en zzp'ers hoger uit. Door krapte op de arbeidsmarkt wordt er steviger dan voorheen over tarieven en loonschalen onderhandeld. Met name het komend jaar moeten hierdoor ook intern een aantal reparaties met langer zittend personeel plaatsvinden in salariering, omdat anders verhoudingen uit de pas gaan lopen.

Door de Coronasteun was het mogelijk om acteurs, dansers, docenten, ontwerpers en overige freelancers en zzp'ers door te betalen bij afgelastingen. Ook konden we onverminderd blijven investeren in een gezonde toekomst van de sector door blijvend opdrachten te geven voor het maken van nieuw werk, vooral ook aan jonge makers. Zo heeft Maas, naast haar vaste personeelsbestand, ruim €685.000 uitgegeven aan honoraria van zzp'ers en nog eens €589.911 aan kortlopende freelance contracten.

Beknopte begroting 2023		dd 06-03-2023		
Publieksinkomsten			€	457.000
Overige directe inkomsten			€	221.000
Indirecte inkomsten			€	-
Bijdragen uit private middelen			€	307.200
Bijdragen uit incidentele publieke subsidies			€	350.000
bijdragen uit structurele publieke subsidies			€	3.333.250
Bijzonder baten en lasten			€	23.800
Som van baten			€	4.692.250
Beheerlasten personeel			€	555.000
Beheerlasten materieel			€	747.850
Activiteitenlasten personeel			€	2.554.790
activiteitenlasten materieel			€	1.012.200
som van lasten			€	4.869.840
exploitatie saldo			€	-177.590
Ontrekking aan Corona bestemmingsreserve			€	175.000
Resultaat na onttrekking en toevoeging bestemmingsreserves			€	-2.590

Financiële positie en normen voor eigen inkomsten

Het solvabiliteitspercentage (eigen vermogen/totaal vermogen*100%) komt uit op 50%. Het Ministerie van OCW hanteert 10% als een ondergrens. De liquiditeitspositie van Maas bleef goed het afgelopen jaar, mede dankzij de extra Coronasteun. De current ratio bedraagt 2.04. Het Ministerie van OCW houdt 1.3 als kritische ondergrens aan. De eigen inkomstennorm, volgend uit de voorschriften berekend over de totale omzet van Maas komt uit op 24 %. Dit is nog steeds boven het verplichte percentage voor jeugdgezelschappen van 19,5%, maar is wel lager dan het gemiddelde eigen inkomsten percentage van voor Corona. In 2020 stond dat percentage nog op 31,71%. De eigen inkomstennorm is niet helemaal vergelijkbaar met andere gezelschappen doordat wij een gezelschap en een podium ineen zijn. De vaste lasten liggen door de exploitatie van vastgoed behoorlijk hoger.

Risicoanalyse

Op de balansdatum beschikt Maas nog over een bestemmingsreserve *Corona* van 175.000. De werkbegroting 2023 sluit op een negatief resultaat van €177.590 en zal de reserve volledig uitputten. Daarmee wordt na drie jaren van behoorlijk negatieve resultaten - gedempt door incidentele Coronasteun - het jaar 2024 een cruciaal jaar. Tegelijkertijd worden de consequenties van andere blijvende crises en uitdagingen (energiecrisis, klimaatcrisis en uitdagingen vanwege een grote urgentie voor het verduurzamen van werkmethodes) steeds duidelijker. De verwarmingsrekening van januari 2023 lag 250 % hoger als in dezelfde maand van het vorige jaar, zelfs met een lager verbruik. De huur wordt per 1 januari 2023 wederom met 9,7% verhoogd en naar verwachting zullen de lonen in 2024 met 7,5% gaan stijgen. Nu al krijgen wij berichten van theaters dat ze vanwege deze prijsstijgingen in de toekomst lagere garanties en uitkoopsommen gaan aanbieden en minder risicovol zullen programmeren. Dus zowel aan onze eigen podiumkant als aan de kant van het reizende gezelschap zullen de klappen te voelen zijn in dat jaar. Op dit moment worden de plannen voor seizoen 2024-2025 voorbereid, maar het is al duidelijk dat er producties uit de planning zullen moeten worden gehaald.

Een tweede grote zorg is het beleid op scholen. De aandacht en zorg voor cultuuronderwijs komt door allerlei andere eisen aan de onderwijssector in het geding. De jarenlange investeringen die we bij Maas hebben gedaan met CMK en via de Cultuurcoachregeling om te investeren in de verankering van cultuuronderwijs, educatie en schoolvoorstellingsbezoek, lijken soms in één klap te verdampen, wanneer er bijvoorbeeld een nieuwe schoolleiding komt of enthousiaste contactpersonen afscheid nemen. Dit kost ons educatieteam veel energie en dat begint haar tol te eisen. Wij zijn voorstanders van het verschuiven van middelen van het onderwijs naar de cultuurinstellingen zelf om continuïteit te borgen en tijdelijk te kunnen bijsturen waar nodig.

Een doorkijk naar het nieuwe kunstenplan 2025-2028 laat verder een ingewikkeld dilemma zien. De landelijke en lokale overheid gaan uit van beleidsarme beoordelingen en lichte toetsen, maar het is evident dat Maas een ander beleid moet gaan inzetten om ook in de toekomst relevant te blijven voor onze doelgroep. Enerzijds zijn wij ervan overtuigd dat wij meer dan goed gepresteerd hebben onder moeilijke omstandigheden de afgelopen jaren en daarom de lichte toets doorstaan en continuïteit van subsidie niet direct in gevaar loopt. Anderzijds is een behoorlijke herijking nodig van wat we doen, omdat door enorme kostenstijgingen, veranderende omstandigheden in de wereld, maar ook in het kunstenveld (arbeidsmarktcrapte – stijgende prijzen – legere portemonnees bij publiek) met hetzelfde geld op de oude voet doorgaan, fors minder produceren en programmeren als gevolg zou hebben. Dit kan voor een middelgroot gezelschap zonder veel vet op de botten, zoals Maas, negatieve consequenties hebben.

Gebeurtenissen na balansdatum

Op het moment van schrijven zijn we nog in onzekerheid over de indexatie van de subsidie van OCW voor 2023. Ondanks de forse stijging van de warmtelasten komt Maas niet in aanmerking voor een TEK bijdrage (tegemoetkoming energiekosten voor het MKB.) Mede dankzij investeringen in verduurzaming en het wijzen op gedragsregels wisten wij het gebruik van energie met 1/3 terug te brengen. Wel moeten we voorsorteren op behoorlijke loonkostenstijgingen in de sector. Nu al stijgen de kosten van freelancers en ZZP-ers met name voor marketeers, technici en productieleiders fors.

ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

Formatie

Per balansdatum bestaat de vaste kern van Maas uit 29,18 fte verdeeld over 36 medewerkers, waarmee het zowel in fte als in absoluut aantal medewerkers iets is teruggelopen ten opzichte van 2021. Veel medewerkers die nieuw binnenkomen werken liever parttime, om zo tijd en mogelijkheden te hebben voor andere zaken. Over het hele jaar werkten er in totaal 111 werknemers die op de loonlijst bij Maas stonden met in totaal 39,20 fte. Hiervan waren 38 medewerkers (28,88 fte) in vaste dienst, 73 medewerkers met 10,32 fte op basis van kortere contracten en 21 stagiaires op diverse afdelingen. Daarnaast verleende Maas aan 105 zzp-ers opdrachten. Dat waren ontwerpers, technici, educatiedocenten, spelers, makers en ondersteunend personeel. Verder waren er 33 vrijwilligers betrokken bij Maas als ondersteuners bij het podium en als meedenkers bij het maken van programma's en marketing. Het ziekteverzuimpercentage was in 2022 met 1,85% gelukkig laag te noemen.

Veranderende organisatie

Bovenstaande cijfers laten zien dat Maas een bijzondere organisatie is, waar rond een vaste kleine kern van gemiddeld 35 mensen er ook jaarlijks 200 mensen voor kortere periodes werkzaam zijn. Dat maakt de organisatie levendig, divers, open, wendbaar en flexibel. Maar het vraagt ook veel van de vaste kern. Daar komen alle werkprocessen terug, daar moet het overzicht gehouden worden en daar moeten communicatielijnen continu open staan. De bedrijfscultuur bij Maas is nog steeds informeel en open. De afgelopen drie jaar heeft de organisatie zich voor 35% vernieuwd binnen die vaste kern, met name binnen het marketing- en het podiumteam. Na een wat onzeker seizoen 2021-2022 merken we dit najaar dat er steeds meer op zijn plek begint te vallen en er weer wat ruimte gevoeld wordt om te ademen. Er zijn nieuwe werkvormen ontwikkeld, men begint elkaar beter te leren kennen en de zalen zitten weer vaker vol met enthousiast publiek, wat heel fijn is voor de motivatie en het moraal. Toch blijft het zoeken en moet er op verschillende plekken in de organisatie nog het nodige aangepast en gereset worden. Andere werkvormen en output vragen om nieuwe functies en rollen. Vanuit de middelen van Fonds 21 EXTRA voor *Open Space* kunnen we hiermee experimenteren. Maar het laat zien dat de basisorganisatie van Maas in het komende kunstenplan uitgebreid moet worden om op een goede en gezonde manier te kunnen blijven werken voor onze complexe, maar zo noodzakelijke, publieksgroepen van jonge mensen.

Fair Practice Code

Maas is lid van de werkgeversorganisatie NAPK en houdt zich daarmee uiteraard aan de CAO toneel en dans. Voor de specifieke functies in het podium kijken we naar salarisschalen binnen de CAO van de podia. Voor zzp-contracten gelden de salarisschalen uit de cao als basis voor de berekening van het honorarium, waarbij

deze worden vermeerderd met minimaal 50%. Toch blijkt dat de CAO knelt met wat personeel vraagt of zegt nodig te hebben. Maas is nieuwsgierig naar de uitkomsten van de Benchmark die de NAPK heeft laten uitvoeren. Verder is de gevoelde werkdruk nog steeds hoog en is er meer tijd en ruimte nodig voor reflectie, uitzoemen en uitademen. Daar moeten we voor de toekomst in de hele sector steeds scherper op zijn, want anders dreigt een leegloop naar andere sectoren, zoals nu al blijkt rond technici die de kunsten verlaten. Scholing en coaching blijven we stimuleren in alle geledingen binnen de organisatie. Ook met informele ontmoetingsmomenten (filosofietjes, uitjes en het openstellen van Maasterclasses) werken we aan een open en inspirerende werkomgeving, waarin medewerkers zich zoveel mogelijk kunnen blijven ontwikkelen, fouten kunnen maken, en geïnteresseerd blijven in de ander.

Veilig werken

Maas maakt eigenzinnige dans- en theaterproducties -en alles wat daartussen beweegt. Er wordt gewerkt aan projecten waarbij podiumkunstenars zichzelf durven laten zien, bewust van hun lichaam en de rollen die ze spelen. Maas organiseert ontmoetingen die persoonlijk en dichtbij zijn. We vertellen toegankelijke en uitbundige fysieke verhalen en laten daarbij zoveel mogelijk jonge mensen ervaren wat professioneel theater te bieden heeft. Dit alles is alleen mogelijk als iedereen onderzoekt, ontmoet en werkt in een veilige werkomgeving, waarin duidelijk is hoe we met elkaar willen omgaan en waar de grenzen liggen. Een werkplek vrij van angst, elke vorm van intimidatie en pesterijen. Maas ziet het creëren van een veilige werkvloer met beschermende randvoorwaarden, waarmee machtsmisbruik kan worden voorkomen, als essentiële taak van de organisatie. We nemen de verantwoordelijkheid te zoeken naar oplossingen wanneer er ondanks preventief beleid, onveilige situaties zijn ontstaan. We werken met een zorgvuldig ontwikkeld protocol voor het veilig kunnen werken binnen Maas en hebben sinds vorig jaar een gecertificeerde vertrouwenspersoon aangesteld. Dit is iemand van buiten de organisatie, maar die Maas wel goed kent.

PRESTATIEVERANTWOORDING EN TOELICHTING

In het meerjarenbeleidsplan 2021-2024 streefde Maas ernaar jaarlijks tien nieuwe producties en projecten te initiëren, met gemiddeld 400 opvoeringen voor 56.000 bezoekers. Met de programma-activiteiten in het podium daarbij opgeteld was het streven per jaar 570 presentaties voor 73.000 bezoekers, waarvan 300 presentaties voor 32.500 bezoekers in Rotterdam. In 2022 hadden we nog steeds te maken met Corona beperkingen en de nasleep daarvan. Toch zien we gelukkig weer een duidelijke groei in bezoekersaantallen ten opzichte van 2020 en 2021. Er is ook sprake van een groei in het aantal Maasproducties. Dit is mede te verklaren doordat de Coronareserves ten dele ingezet zijn voor talentontwikkeling en er naast ons vaste programma via nieuwe formats nieuw werk ontwikkeld wordt. Het gaat hierbij om kleinere projecten die niet toeren.

In 2022 bereikte Maas theater en dans:

49.131 bezoekers met 408 opvoeringen van 23 verschillende Maasproducties (waarvan 16 nieuwe)

24.548 bezoekers met 245 activiteiten in het Maaspodium

44.579 deelnames aan 2.155 educatieve activiteiten

Let op: deze aantallen kunnen niet bij elkaar worden opgeteld en met het totaal worden vergeleken, omdat de eigen producties in de aantallen voor het Maaspodium worden meegeteld.

Eigen (co)producties

In 2022 werden 23 verschillende Maasproducties in totaal 408 keer opgevoerd voor 49.131 bezoekers. Hiervan waren 16 producties nieuwe producties. Naast grote nieuwe Maas (co)producties (zoals *Bully Bully*, *Controle* en *The Ozard of Wiz*) horen hier de vier producties bij die vanuit de talentontwikkelingsreeks FRIS geproduceerd werden. Ook rekenen we hieronder de nieuwe producties die vanuit educatie gemaakt zijn, zoals de klassenvoorstelling *Wij zijn de stad* (met HNT Jong) en het jongerenproject *Schijn* (met collectief SERIÓÓS) dat in 2023 een vervolg krijgt. Van de 408 voorstellingen van Maasproducties werden er 171 in onze standplaats Rotterdam gespeeld voor 13.907 bezoekers. In verhouding zien we dat het percentage schoolvoorstellingen (51%) hoger is dan vorig jaar (toen was het 40%). De grootste daling heeft plaatsgevonden in het online publiek. Dat was nog maar 1% ten opzichte van 7% in 2021. Deze ontwikkeling is te verklaren doordat er weer veel meer live mogelijk was en daar enthousiast voor gekozen werd.

Het gemiddeld aantal bezoekers per voorstelling in 2022 lag hoger dan in 2021. Dat is een logisch gevolg van het opheffen van de beperkende maatregelen zoals het maximum van 30 bezoekers per keer en het verplichte anderhalve meter afstand houden. Vrije voorstellingen trokken gemiddeld 121 bezoekers (ten opzichte van 93 in 2021.) Bij schoolvoorstellingen zaten in het primair onderwijs gemiddeld 121 bezoekers in de zaal en in het voortgezet en hoger onderwijs waren dat 170 bezoekers (ten opzichte van een gemiddeld 120 bezoekers per schoolvoorstelling in 2021.) Het gemiddeld aantal bezoekers voor de livestreams die aan het begin van 2022 tijdens lockdown werden uitgezonden lag hoog, dat is 664 (ten opzichte van 245 in 2021.) Dat is te verklaren doordat de (gratis) uitgezonden *Peuterpersconferentie* vrij succesvol was, met 1308 kijkers.

Maaspodium

In het Maaspodium werden 113 Maasvoorstellingen gepresenteerd. Daarnaast werden er 43 jeugdvoorstellingen van derden geprogrammeerd en waren er 33 XL gastvoorstellingen. Van deze 33 XL voorstellingen werden er vier geselecteerd voor het NOWTALKS programma. Die voorstellingen en het bijbehorende randprogramma waren ook via livestream te volgen. Ten slotte waren er 52 verhuringen in het podium, zowel cultureel als commercieel. In totaal bereikte het Maaspodium in 2022 met deze activiteiten 24.548 bezoekers (exclusief educatie.)

On demand kijken en randprogramma

Buiten bovengenoemde prestaties waren er activiteiten binnen het Maaspodium en online aanbod die niet passen binnen de kaders van de prestatieverantwoording. Daarom lichten we ze hier toe. Ten eerste zijn er een drietal online registraties in 2022 beschikbaar gebleven voor on demand kijken. Daarmee bereikten we 160 kijkers. Daarnaast was er een divers randprogramma in het Maaspodium. De *Vegan Friday*, waarin op vrijdagavond een vegetarische maaltijd geserveerd wordt onder de begeleiding van livemuziek werd 27 keer georganiseerd. Daarmee bereikten we 471 bezoekers. Met o.a. vakantieprogramma's en randactiviteiten rondom de *Queer010* lijn bereikten we nog eens 120 bezoekers.

Ministerie van OCW

Ook voor 2022 heeft Maas aangepaste plannen ingediend bij het ministerie van OCW, met bijbehorende aangepaste prestaties. Ten tijde van het indienen van deze plannen werden de eerste vaccinaties gezet en gingen we ervanuit dat 2022 weer een volledig 'normaal jaar' zou worden. Echter startten we het jaar nog in lockdown. Desondanks zijn er geen zeer grote verschillen in de verwachte en behaalde prestaties. We hebben in plaats van de verwachte 416 speelbeurten 408 voorstellingen gepresenteerd en in plaats van 52.075 bezoekers, 49.131 bezoekers bereikt, terwijl er wel 120 voorstellingen zijn geannuleerd. Dit is met name het gevolg van het enorme succes dat *Bully Bully* had. De verhouding standplaats ten opzichte van landelijke en internationale prestaties is wel duidelijk anders. In tegenstelling tot 97 verwachte speelbeurten van Maasproducties in Rotterdam speelden we hier 171 keer en in plaats van 11.750 verwachte bezoekers waren dat er 13.907. Dat is grotendeels te verklaren, doordat de extra talentontwikkelingstrajecten alleen in het Maaspodium en op Rotterdamse scholen zijn vertoond. Dit waren wel voornamelijk kleine zaal producties.

Gemeente Rotterdam

Het aantal presentaties van Maasproducties is zeer vergelijkbaar met wat er in het jaarplan van 2022 was opgenomen. Wel zien we een grote stijging van het aantal Maasproducties. Er waren zes nieuwe producties gepland en er zijn er uiteindelijk zestien gerealiseerd. Dit heeft te maken met een stijging in producties van talentontwikkeling en educatie. Het aantal deelnemers van het binnen schoolse educatie aanbod in het speciaal onderwijs is gestegen, omdat basisschool de Lucasschool inmiddels een zogenoemde cultuurcoachschoon is geworden. De klassen krijgen nu wekelijks les.

MAASPRODUCTIES 2022

In 2022 speelde Maas 328 voorstellingen voor een totaal van 45.008 fysieke bezoekers. We bereikten 27% van onze bezoekers in de standplaats Rotterdam, 68% in de rest van Nederland en 5% internationaal. Dit is exclusief onze educatieve en talentontwikkelings- producties. Daarnaast bereikten we met de drie streaming activiteiten 1991 online bezoekers. Ook was het mogelijk voor bezoekers om eerder gestreamde voorstellingen in 2022 *on demand* te bekijken. Met de online versies van *Alleen op de wereld*, *Drie*, *Eitje* en *Gezocht: Konijn* bereikten we 160 kijkers.

Producties en projecten

Peuterpersconferentie | online première 8 januari 2022

We begonnen het jaar in lockdown. De première van de nieuwe peuterproductie van René Geerlings moest worden uitgesteld. In plaats daarvan brachten we de Peuterpersconferentie. Dit was een zeer serieuze persconferentie voor zeer serieuze peuters, kleuters en ouders. Maar ook een ludieke actie, om op een vrolijke manier met de lockdown om te gaan. De peuterpersconferentie was gratis te bekijken en werd 1.308 keer gestreamd.

De wereld staat op z'n kop. Een verwarrend begin van het nieuwe jaar. Hoogste tijd voor een nieuwe persconferentie! Aan het woord zijn de twee wereldleiders uit *BullyBully*, de voorstelling die op 8 januari in première zou gaan. Alle ogen zijn gericht op onze twee BULLY'S, in de hoop dat zij onze peuterbevolking helderheid kunnen verschaffen. Aan het eind is er gelegenheid voor de peuterpers om kritische vragen te stellen.

BullyBully (3+) | première 7 februari 2022

*“Het leek me goed om een groot onderwerp naar peuterniveau te brengen. Eerder deed ik dat al in *Gezocht: konijn (3+)* over anarchistische knaagdieren en in *Pak’im* over de hedendaagse hang naar aandacht. Nu wilde ik het hebben over globalisering en ruziënde wereldleiders. En natuurlijk loopt het goed af. Uiteindelijk gaat de voorstelling ook gewoon over vriendschap en wennen aan zaken die eerst onbekend waren.” - **Rene Geerlings***

In *BullyBully* ontmoeten twee wereldleiders elkaar in niemandsland. Een cultureclash op duploniveau, want wat de boer niet kent dat eet ie niet. Wat volgt is een ongemakkelijke ontmoeting tussen twee kinderachtige, maar machtige volwassenen die stukje bij beetje aan elkaar wennen. Een peutermusical à la *West Side Story* over vriendschap en ‘het onbekende’ met twee spelers, veel liedjes, grappig geruzie, gedram en een happy end.

*“Hilarische peutermusical met ruziënde wereldleiders.” en schreef: “Net als in eerdere voorstellingen blinkt regisseur René Geerlings uit in visuele slapstick.” - **Henri Drost in de Theaterkrant***

*“Regisseur René Geerlings brengt het herkenbare machtsconflict van de twee ‘leiders’ terug naar de essentie. En dat is een essentie die zelfs een peuter kan begrijpen. Links is alles roze, rechts is alles groen. Wat volgt is een wedstrijdje verplassen van het hoogste kaliber.” - **Vincent Kouters in De Volkskrant ★★★★★***

Als klap op de vuurpijl ontving *BullyBully* de Zilveren Krekel, in de categorie ‘meest indrukwekkende productie’.

*“Prominente protserigheid voor peuters verklaard. De twee baasjes in *BullyBully* zijn elk in hun roze of groene universum de koning te rijk, maar het blijkt eenzaam en lelijk aan de top. *BullyBully* is een hartverwarmend pleidooi voor liefde en vriendschap, geschikt voor alle leeftijden.” - **uit het juryrapport***

BullyBully werd zowel in Nederland als in Turkije (Atta Festival) gemaakt (zie internationaal.) De voorstelling bereikte in 2022 11.308 bezoekers en speelt in 2023 nationaal en internationaal door met verschillende casts.

Ik ben er even niet (8+) | première 7 april 2022

De officiële afscheidsvoorstelling van Moniek Merckx als artistiek leider van Maas werd door verscheidene lockdowns meerdere keren verplaatst. In 2022 heeft de voorstelling eindelijk haar fysieke première mogen hebben, al zijn daarna ook verscheidene tourvoorstellingen geannuleerd vanwege coronabesmettingen. In totaal heeft *Ik ben er even niet* 14 keer kunnen spelen voor 1.199 bezoekers. *Ik ben er even niet* is een tijdreis voor dromers en outsiders. De voorstelling gaat over de druk die jonge mensen kunnen voelen om te moeten voldoen, om steeds mooier, sterker en beter te zijn dan ze zich voelen. De wens om te gamen, te vluchten in show en glitter of onder de radar te blijven is groot. Maar de buitenwereld klopt steeds op de deur en je hebt geen zin om open te doen. De voorstelling speelt zich af in de wachtkamer van het echte leven, de enige plek waar je gewoon de spelregels snapt.

*“een liefdevolle lofzang (...) op de introverten van deze wereld.” - **Luuk Verpaalen in de Theaterkrant***

*“Wat kan kunst voor kinderen toch mooi zijn als er een echte kunstenaar mee bezig is. Wanneer thema’s als dood, verliefdheid, eenzaamheid en buitensluiting op een zo mooie manier invoelbaar worden gemaakt dat je met een dieper gevoel over het leven naar buiten stapt? Met theatermaker Moniek Merckx, kan dat. Een jaar geleden nam ze afscheid als artistiek leider van het Rotterdamse gezelschap Maas Theater en Dans. Nu pas is haar afscheidsvoorstelling te zien, en die moet je gaan zien, ook als je geen kinderen hebt. Het muziektheaterstuk heet ‘Ik ben er even niet’ en is een voorstelling geworden die op een prachtige manier afrekent met een tijd van lockdown en isolatie.” - **Wijbrand Schaap de Cultuurpers***

The world is as you are (XL) | première 12 juni 2022 | Coproductie met O. Festival

Voor het Oerol festival maakten muzikant REINDIER (Reinier van Harten) en regisseur René Geerlings een extravagant popconcert en theatervoorstelling in één. Voorafgaand aan Oerol werd de productie gespeeld op Buitenplaats Brienenoord tijdens O. Festival in Rotterdam en na afloop op Tweekant in Utrecht. *The World is as you are* verbeeldt het interne conflict dat zich afspeelt vlak voor een belangrijke keuze in je leven. Het theatrale popconcert is geïnspireerd op de magische reis van Alice in Wonderland, het interne conflict zoals in de film *Inside Out* en de nachtmerries van David Lynch, met muzikale invloeden van o.a. David Bowie, Kate Bush en Sufjan Stevens. In totaal bereikte *The world is as you are* 4.154 bezoekers.

*“The world is as you are gaat over de periode vlak voor een kantelpunt in je leven. Denk aan bijvoorbeeld een break-up of een burn-out. Voor mij specifiek gaat het over mijn coming-out, de periode dat ik in de kast zat tussen mijn 12de en 18de jaar. De voorstelling is muziektheater op een bijzondere locatie midden in het bos. Ik droom er al heel lang over om een futuristisch decor te bouwen in het bos. Op het podium staat een grote box. Deze staat symbool voor het hokjes denken. De personages lopen soms in de box, wat voor totale paniek zorgt.” - **muzikant Reinier van Harten***

Controle (XL) | première 24 september 2022 | Coproductie met 155 (eenvijfvijf)

Verrotte knieën, lege zakken, vage vrienden, ouder worden, dwingende algoritmes. Proberen we de controle terug te pakken of laten we het van ons afglijden? De mannen van 155 (eenvijfvijf), een breakdance collectief ontstaan uit vrienden die samen zijn opgegroeid, zijn inmiddels allemaal rond de 30 en staan voor de keuze: grip op het leven krijgen of vrije jongens blijven?

Waar ze bij hun voorstelling *Motors* nog een motor voor de deur hadden staan waarmee zij weg konden vluchten van vervelende verplichtingen, problemen en het systeem, dealen ze bij *Controle* op een bewegende vloer met het gevoel niet 'in control' te zijn. Zij geven daarbij antwoord op de vragen: wie wil je zijn en hoe wil je in de wereld staan? Doordansen met verrotte knieën om te ontsnappen aan algoritmes en verantwoordelijkheden? De voorstelling *Controle* is een dikke medley van breakdance, fysieke komedie, livemuziek, film en bizarre humor geworden. De voorstelling werd zeer enthousiast ontvangen. Recensies waren positief en het grootste deel van de voorstellingen was uitverkocht. In totaal bereikte *Controle* 9.850 bezoekers. Oorspronkelijk zat een reprise niet in de planning, maar op veler verzoek komt *Controle* toch in de zomer van 2023 terug, voor een korte festivaltournee.

"Controle' is een uitstalkast van theatrale inventiviteit en superieure slapstick" - Fritz de Jong in Het Parool

"Controle is hilarisch ironisch, maar ook van een ontroerende schoonheid" - Annette Embrechts in De Volkskrant ★★★★★

The Ozard of Wiz | première 17 december 2022 | Coproductie met ROSE Stories

Wat als je nergens bij hoort, omdat je niet de persoon bent waar iedereen op had gehoopt? In de nieuwe voorstelling van René Geerlings gaan zeven bijzondere mensen terug naar hun kindertijd, een tijd vóór de schaamte. Allemaal hopen ze uiteindelijk bij *The Ozard of Wiz* te krijgen waar ze hun hele leven al naar op zoek zijn: een thuis, moed, hersenen en een hart. Deze ontroerende en eigenzinnige theatervoorstelling met een all-queer cast & crew presenteerde vogue, popmuziek en melancholie in een seventies sausje. Voor *The Ozard of Wiz* werkte Maas samen met ROSE stories, Kiki House of Angels en MAISON the FAUX.

De voorstelling belicht het sterke contrast tussen de uitbundigheid en extravaganza van de ballroom scene en de kwetsbaarheid van mensen die anders zijn. Er is veel ruimte voor zachtheid en de innerlijke strijd die iedereen mens weleens voert, waarmee de voorstelling juist de moeizame momenten van het bestaan extra aandacht geeft. *The Ozard of Wiz* genereerde in het staartje van 2022 al veel aandacht. Er was veel voorpubliciteit, onder andere via interviews in landelijke media (waaronder NRC en Koffietijd) en recensenten waren enthousiast. Tegelijkertijd was er ook een ander soort aandacht. Het onderwerp en de keuze voor een all-queer cast en crew blijkt nog steeds controversieel. Op sociale media en in reacties van sommige ouders na schoolvoorstellingen werd er negatief gereageerd op het queer aspect van de voorstelling (vaak door mensen die de voorstelling zelf niet gezien hadden.) Het blijkt te passen in een trend die ook andere makers van uitgesproken queer voorstellingen meemaken.

Deze reacties zijn voor Maas de aanleiding geweest om de tournee van *The Ozard of Wiz* nog zorgvuldiger te begeleiden. Naast het vaste educatieprogramma vindt er soms extra gesprek met scholen plaats om docenten beter voor te bereiden. Voor de cast & crew is er een psycholoog beschikbaar, mochten zij het nodig hebben om de soms vervelende reacties te verwerken. Ten slotte heeft René Geerlings een gesproken introductie opgenomen die voorafgaand aan de voorstelling wordt afgespeeld:

The Ozard of Wiz speelt nog door tot en met maart 2023. In de laatste twee weken van 2022 bereikte de productie met 13 voorstellingen 1.665 bezoekers.

"Voguedans, muziek en theater versmelten in een even uitbundig als didactisch pleidooi om vooral dicht bij jezelf te blijven."
- Moos van den Broek in de Theaterkrant

"Het queer-perspectief dat Geerlings erover heen legt werkt fantastisch." - Marlijn Lems in NRC ★★★★★

"De zeven spelers weten je vanaf minuut één mee te nemen in hun verhaal." - ★★★★★ ilovetheater.nl

Zinderella (in coproductie met NITE) ging in première aan het eind van 2021 en maakte haar tournee in 2022 af. De voorstelling bereikte daarmee nog 1.864 bezoekers. De voorstellingen *Pak'm*, *Juffenballet*, *B-BOY* en *Een kleine brief aan de grote stad* speelden in 2022 reprise tournees. Gezamenlijk bereikten we daarmee 11.808 bezoekers. De voorstellingen *Pak'm* en *De grote red je reet show* werden in 2022 gelivestreamd. Online bereikten we daarmee 683 kijkers.

Internationaal

In 2021 werd in samenwerking met het ATTA festival (Istanbul) en in coproductie met BonteHond een Turkse versie van *Gezocht: Konijn* gemaakt: *Wanted: Rabbit*. In 2022 bleef deze voorstelling in Istanbul spelen. In voortzetting van deze samenwerking maakten we in 2022 gelijktijdig aan de Nederlandse *BullyBully* ook een Turkse versie, die daar zelfstandig gespeeld wordt. Deze manier van internationaal werk maken en tonen is duurzamer dan internationaal toeren met Nederlandse producties. We zien deze samenwerking als een modelsamenwerking voor de toekomst. De speelbeurten en publiekscijfers van de producties gefaciliteerd door het ATTA festival zijn niet opgenomen in onze eigen prestatiegegevens van 2022.

Naast de Turkse peutervoorstellingen hebben we ook onze eigen producties internationaal gespeeld. Veel daarvan was in België te zien en met *BullyBully* deden we ook Liechtenstein aan. Er kwamen veel internationale aanvragen binnen voor het nieuwe seizoen (van Italië tot Indonesië). Op het moment dat we besluiten in te gaan op internationale aanvragen, zoeken we altijd naar de balans tussen het belang van het spelen van ons werk voor kinderen en jongeren over de hele wereld en de belasting die het reizen met zich meebrengt in het kader van klimaatverandering. We kijken naar de duur van de tournee, de wijze van transport, het bereik van de (nieuwe) doelgroep en de mogelijkheid om langdurige impact en/of relaties op te bouwen. In totaal hebben we met 27 voorstellingen 2.175 buitenlandse bezoekers bereikt.

MAASPODIUM 2022

In 2021 startte Carole van Ditzhuyzen als nieuw artistiek coördinator/programmeur XL van het Maaspodium, samen met Sara Giampaolo als jeugdprogrammeur. Het podium was een groot deel van het jaar dicht en waar het open was waren er beperkingen, zoals het verplichte coronatoegangsbewijs. Hoewel in 2022 ook het podium nog te maken kreeg met de nasleep van de pandemie (waaronder annuleringen door besmettingen) was het wel weer grotendeels open, zonder beperkingen.

Als eerste betekende dat weer publiek in huis, 24.548 om precies te zijn. Daarvan bezochten 12.623 bezoekers voorstellingen van Maas zelf. Er werden 76 voorstellingen van gastgezelschappen geprogrammeerd, daarmee bereikten we 2.863 kinderen en hun ouders met de jeugdvoorstellingen en 2.419 bezoekers met de XL-voorstellingen voor jongeren en jongvolwassenen. Daarnaast bereikten we 600 kinderen en jongeren met 4 schoolvoorstellingen van gastgezelschappen. Ten slotte kwamen er nog 5.709 bezoekers door de deur via onze culturele en commerciële verhuur.

Weer mensen in huis, dat maakte het ook mogelijk om de eerste stappen te zetten in het vormgeven van een nieuwe visie op de toekomst. Het Maaspodium transformeert. Nog steeds programmeert en presenteert het podium een bijzondere selectie aan Nederlands en internationaal theater voor jeugd, jongeren en jongvolwassenen, maar de wijze waarop het aanbod tot stand komt én de manier waarop het publiek het aanbod beleeft verandert. Er zijn drie thema's die in het uitzetten van een nieuwe visie binnen het podium in 2022 extra aandacht kregen:

1. Het delen van curatorschap door middel van take-overs

Een van de eerste dingen die Carole deed, zodra ze de sleutel van het podium kreeg, was deze weer weggeven. Dat deed ze o.a. door het voortzetten en uitbreiden van het bestaande programma *FRESH*, waarin jonge makers en kunstenaars een avond hun eigen programma mogen vaststellen. Ook werd de sleutel gegeven aan de ballroom community: er werden drie *Ballroom take-overs* georganiseerd voor een besloten publiek (waarin een film gekeken werd en er een debat plaatsvond) en er was een groots opengesteld *Ball*. Het nieuwe programma *Made in Maas* gaf een groep Rotterdamse jongeren de mogelijkheid een eigen avond te organiseren rondom *Black Queerness* en *Black Joy*, dit resulteerde in een spelletjesavond met performances. Rondom *Keti Koti* werden twee avonden geproduceerd door het podium. Tijdens deze avonden werd het curatorschap gedeeld met hiphop artiest Kay Slice en maker Sue-Ann Bell.

2. Een plek voor de onderzoekende kunstenaar en co-creatie

Het Maaspodium wil een belangrijke rol spelen in het stimuleren van Rotterdams talent en het faciliteren van ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuw werk voor jeugd. Onder leiding van Sara Giampaolo worden makers uit verschillende disciplines uitgedaagd in duo's een onderzoek te doen naar het maken van werk voor/met de doelgroep 2+ tot 12. Er zijn vier *FRIS* projecten uitgevoerd. In de lijn van de onderzoekende kunstenaar hebben we ook een tweetal makers uitgenodigd om een aantal dagen fysiek in onze eigen residentie te verblijven. Dit waren muzikant Kay Slice en choreograaf Kwame Asafo-Adjei. Kay Slice heeft artistiek onderzoek gedaan, maar ook met verschillende medewerkers van Maas gesprekken gevoerd over de andere kanten van het kunstenaarschap. Kwame Asafo-Adjei heeft gedurende zijn verblijf een voorstelling geprogrammeerd en een workshop gegeven. Met artists-in-residence die op sloffen en in Maas ochtendjas door het gebouw lopen komen we aan bij een volgend focuspunt van het podium in 2022.

3. Het oprekken van wat een theater zou moeten zijn

De foyer is de poort tussen het theater (de zaal) en de stad. Dit jaar zijn we de foyer (en de buitenruimte bij mooi weer) veel meer gaan inzetten als die poort. We rekken het idee van wat een theater zou moeten zijn daarmee steeds meer op en brengen kunst en maatschappij meer samen. We deden dat onder andere door:

De Vegan Fridays: we brachten deze formule terug met de toevoeging van livemuziek. Bezoekers komen bij Maas eten en muziek luisteren in de foyer. Soms gaan ze daarna naar een voorstelling, maar dat is geen voorwaarde.

De Sunday Lounge: we introduceerden een nieuw concept voor een aantal zondagen waarin Maas een volledig, ontspannen, dagprogramma bood.

Het vakantieprogramma: een nieuwe vorm van randprogramma waarin kunst maken voorop staat. Iedere vakantie geven we twee kunstenaars uit verschillende disciplines de sleutel van onze foyer en de opdracht om samen met het publiek in een co-creatie te werken aan een kunstwerk dat we eind van de week onthullen. Zo maakten we een enorm fantasiehuis in de herfstvakantie en een moedige installatie vol liefdesboodschappen in de kerstvakantie.

Het verwelkomen van andersoortige formats: als een game-night of clubavond. We stappen daarmee uit onze eigen hokjes en leggen een belangrijke link met de subculturen van onze (gewenste) XL-doelgroep, waarmee we ons nog sterker verbinden met de stad.

Ten slotte lichten we graag *NOWTALKS* uit. Dit was het Corona antwoord op het vaste Maasprogramma *Theater of the Now*. Hoewel we in 2022 grotendeels open waren hebben we het livestream element van *NOW TALKS* behouden. Het is daarmee een hybride programma geworden. Deze keuze is gemaakt met de overtuiging dat we met de livestream van zowel de voorstelling als het randprogramma mensen kunnen bereiken die om wat voor reden dan ook het theater niet kunnen of willen bezoeken. De Raad voor Cultuur schreef in haar rapport (in verwijzing naar *NOWTALKS #2: mental health* op 10 maart 2022) *Digitalisering als kans | De digitale transformatie van de culturele en creatieve sector*:

“Onder andere op het gebied van inclusie biedt digitalisering grote kansen. Publiek dat niet naar de zaal kan of durft te komen of publiek dat in het buitenland woont, maakt dankbaar gebruik van het digitale aanbod. Een krachtig voorbeeld van de nieuwe mogelijkheden om publiek te trekken vindt de raad de voorstelling Een pleidooi voor zelfmoord van KOPERGIETERY en KGbe, die speelde bij Maaspodium inclusief een voor- en nagesprek. Een livestream voor het gehele programma was beschikbaar voor jongeren die het heftige verhaal liever vanuit de privacy van hun kamers volgden en meepraatten via de laptop.”

EDUCATIE

Voorstellingseducatie

Waar voorheen een lesbrief en een workshop de standaard was voor educatie rondom onze producties, zijn we in 2022 op zoek gegaan naar andere vormen om meer directe invloed uit te oefenen op de juiste voorbereiding en/of verwerking van een voorstelling voor ons jonge publiek. Naast de workshops voor leerlingen, gegeven door Maasdocenten, hebben we nu dus ook teamtrainingen en tutorials ontwikkeld waarin we leerkrachten uitdagen om actief met ons mee te doen. Of we nemen het heft in eigen hand door de educatie in de zaal of foyer direct uit te voeren.

Rondom *Juffenballet* hebben we een teamtraining ontwikkeld om spelplezier bij de leerkrachten aan te wakkeren. Het is een ode aan de fantasie en aan spelen. Deze training was geschikt voor het gehele team van een basisschool en kan ook worden gegeven zónder de voorstelling te hebben gezien. Voor alle leerkrachten die met de klas naar de voorstelling kwamen kijken is er een tutorial gemaakt, waarin we de leerkrachten uitnodigen om aan het eind van de voorstelling mee te dansen vanuit de zaal, dit tot grote verbazing van alle leerlingen. De tutorial is door 342 leerkrachten bekeken, een verrassend hoge score. De educatie rondom *Juffenballet* is mede ontwikkeld door 3e en 4e jaar-studenten van de opleiding ‘docent dans’ van Codarts.

Bij *Controle* is er een workshop ontwikkeld voor de leerlingen, waarin een dansdocent van Maas altijd samenwerkte met een DJ. Door gebruik te maken van livemuziek, was er interactie tussen de DJ en de leerlingen mogelijk. Pabostudenten hebben bij Maas in een paar dagen tijd hun eigen versie van *Controle* gemaakt, wederom met een DJ op de vloer.

Voor *BullyBully* is een interactief meedoe-gedeelte ontwikkeld die de spelers na elke schoolvoorstelling meteen in de zaal uitvoeren met al het publiek. Hierdoor hebben 5.047 leerlingen mee kunnen doen met de spelopdrachten. Dit format willen we in de toekomst voortzetten.

Bij *The Ozard of Wiz* is een tweedaagse teamtraining aangeboden in samenwerking met The Queer Academy, waarin docenten met elkaar in gesprek gaan over veiligheid in de klas en hoe je een plek kan bieden aan

leerlingen die ruimte nodig hebben voor dit onderwerp. Rondom *The Ozard of Wiz* is er in december een galaweek georganiseerd met een uitgebreid randprogramma en een kleurrijk feest.

Onderwijs

Met het CMK-programma *Stel je voor* zijn we met onze vaste tien basisscholen aan de laatste fase begonnen van het borgen van dit kunstprogramma binnen de school. Dit jaar zijn we gestopt met het doorgroeimodel. De scholen hebben meer inzicht gekregen in de kosten en dragen zelfstandig de kosten van de vakdocenten. Zo hebben we in dit jaar een wezenlijke stap gemaakt naar het verankeren van ons programma. Met ons cultuurcoachprogramma *Ken het dat ik u kunst* waren we in 2022 op zeven scholen actief in het stadsdeel Delfshaven. Dat zijn minder scholen dan in het voorgaande jaar, omdat een cultuurcoach veel investering en wekelijks tijd van de school vraagt, wat in de praktijk heel lastig bleek te zijn voor het VO en MBO. Ook binnen het PO hebben er verschuivingen plaatsgevonden. Zo is de Emmaus school halverwege 2022 gestopt omdat zij graag met eigen docenten wilde werken, maar is de Vlinder er als nieuwe school bijgekomen.

Vrije tijd

De cultuurcoaches hebben onder andere de opdracht om een brug te creëren naar het vrije tijd aanbod. In dit jaar zagen we dan ook veel leerlingen van *Ken het dat ik u kunst*-scholen als deelnemer in vrije tijdsprojecten terug. Bijvoorbeeld bij *Bully VS Bully* en twee projecten die op initiatief van de cultuurcoaches zelf zijn georganiseerd: *Roffa & ik* en *Dan begin ik wel*. We zijn een kunstlocatie voor BSO de Grote Machinist geworden en verzorgen jaarlijks het vak Podiumkunsten voor IMC Weekendschool Delfshaven. Daarnaast hebben we nog steeds een actieve groep jongeren die meedoen met de Maas Smaakmakers of het Maaspanel.

Klassenvoorstellingen

Wij zijn de stad (in coproductie met HNTjong) speelden we voor de bovenbouwgroepen van het primair onderwijs in zowel Rotterdam als Den Haag. Van de 49 speelbeurten vonden er 36 in Rotterdam plaats. De enthousiaste afname in eigen stad kwam mede dankzij de warme band die we hebben opgebouwd met het onderwijs. *Schijn* is een onderdeel van het huidige Rotterdamse CMK-programma *Kunstpakt* en is een samenwerking tussen Maas, Roncalli mavo en Montessori mavo. Met 9 try-outs voor deze scholen, waarbij we goed hebben geluisterd naar de mening van de leerlingen, maakt deze klassenvoorstelling in 2023 een doorstart en gaat op tournee.

Ten slotte

Andere bijzondere projecten uit 2022 waren onder meer de samenwerking met het Sofia Kinderziekenhuis, bestaande uit een repetitiebezoek, een interview met performers, een workshop en voorstellingsbezoek. Ook speelde *BullyBully* in de gang van het ziekenhuis. Daarnaast vond de eerste *MAASterclass* voor freelancers plaats, een scholings- en verdiepingsprogramma voor Maasdocenten en andere geïnteresseerden.

MARKETING EN COMMUNICATIE

2022 was wederom een uitdagend jaar voor het marketingteam. Na de laatste lockdown hebben we het hele jaar gewerkt aan het hervinden van de relatie met ons publiek dat de weg naar het theater kwijt leek te zijn en het vinden van nieuwe publiek. Tegelijkertijd is er met geld vanuit de *Open Space* een aantal projecten en strategieën gestart, die nieuw in vorm en methode waren. Ons livestream aanbod is na de laatste lockdown voor het grootste gedeelte gestopt en in de loop van het jaar zijn we met alle livestream-voorstellingen gestopt, vanwege tegenvallende bezoekers/kijkcijfers. Daarentegen is de online marketing opgeschroefd. Er ging meer geld en focus naar sociale media, influencers, en meer naar het maken van custom online content, met meer online volgers, lezers/kijkers en bezoekers als resultaat.

Publiek online

In januari zijn nog enkele livestreams geweest van voorstellingen, maar er is vrij snel besloten om ook andere online formats uit te proberen. Dus niet om alleen voorstellingen te filmen en uit te zenden, maar om aangepaste content te maken voor de livestreams. De *Peuterpersconferentie* was daarvan het meest succesvolle voorbeeld met 1.308 kijkers. Naast de livestreams waren we in 2020 al begonnen met het aanbieden van MaasTV, een module met registraties van voorstellingen die on-demand en tegen betaling te huren zijn. Deze module is opgezet met hulp van Podiumkids, een organisatie gestart door zestien (gesubsidieerde) jeugdpodiumkunstengezelschappen, en is uiteindelijk verder ontwikkeld door Cultuurticket. In maart zagen we een enorme afname in het aantal on-demand kijkers, en kondigde Cultuurticket in april aan zichzelf op te heffen, waarmee de betaalde module verdween. Er is in de loop van het jaar gestart met het onderzoeken van alternatieven hiervoor.

De enige livestream die tot het einde van 2022 is blijven bestaan is de jongerentalkshow NOW TALKS, die haar eerste editie had in februari 2022. Met zeer uiteenlopende kijkcijfers, sterk afhankelijk van het onderwerp, zijn die livestreams gemiddeld door 230 kijkers per aflevering bekeken.

Publiek Maaspodium en Rotterdam

In het Maaspodium zien we een stijging met gemiddeld 78 bezoekers per voorstelling ten opzichte van 63 in 2021. Tegelijkertijd zien we een lichte daling in het gemiddeld aantal gevulde stoelen van 63 naar 60 procent. We concluderen dat het publiek dit jaar niet in veel grotere getale kaarten kochten dan het jaar daarvoor. Als mogelijke verklaring voor die daling zien we de post-corona verlegenheid van het publiek en de enorme inflatie tegen het einde van het jaar. Rond die tijd valt ook te zien dat er minder last-minute werd gekocht waar dat eerder in 2022 en vooral de jaren ervoor een gewoonte leek te worden. Onzekere last-minute verkoop is voor marketeers geen prettige gewoonte, dus we zijn blij met deze afname, die tevens bevestigd wordt in onderzoek van het Digitaal Informatieplatform Podiumkunsten (DIP).

In 2022 was 56% van onze kaartkopers (incl. livestreams, registraties en testevents) nieuw publiek. Van die kaartkopers kwam 36% uit Rotterdam, 49% van buiten Rotterdam en van 15% was er geen postcode bekend. Dit komt overeen met het beeld uit voorgaande jaren. Ook net als vorig jaar was het aandeel bezoekers uit Delfshaven 10%. Het aantal nieuwe bezoekers verwachten we in realiteit iets lager uit te vallen, omdat niet altijd geregistreerd kan worden dat iemand voor het eerst komt. Onze ervaring leert dat veel mensen toch al eens eerder in het podium zijn geweest, niet als kaartkoper, maar als aanhang van andere kaartkopers. Uit de rapporten die Maas heeft ontvangen van Rotterdam Festivals blijkt dat het bezoekersprofiel van het Maaspodium voor het grootste deel bestaat uit Culturele Alleseters (17%), Kindrijke Cultuurvreter (13%) en Flanerende Plezierzoekers (12%), grofweg hetzelfde als vorig jaar. Met diverse campagnes en acties heeft ook dit jaar de focus op de wijk Delfshaven gelegen. Die focus lijkt zijn vruchten te hebben afgeworpen. In het nieuwe model zien we dat de Flanerende Plezierzoekers voor een groot deel in Delfshaven wonen.

Online updates voor nieuw publiek

Na een flinke re-branding, lanceren van de nieuwe website en het laden van het nieuwe merk in 2021 was er in 2022 meer focus op specifieke gemeenschappen. Door middel van storytelling, waarbij specifieke content over thema's werd gemaakt in plaats van over voorstellingen, was het doel om meer hechte gemeenschappen aan te spreken en uit te nodigen. Zo is er een nieuwe webpagina ontworpen en gelanceerd rondom het project *Queer010* in samenwerking met maatschappelijke partners uit de stad, zijn er *grassroots* events georganiseerd bij Maas door en met verschillende gemeenschappen, waarbij vooral veel verslaggeving in bewegend beeld is gemaakt, en is onze nieuwspagina ge-upgrade naar *Stories*. Het doel is te benadrukken dat we niet alleen maar nieuws delen, maar juist verhalen vertellen over thema's die organisatie breed worden gedragen.

Campagnes

Een blijvertje sinds 2019 is de brand awareness campagne voor het Maaspodium in de regio Rotterdam, zowel via adwords, social ads als Display campagnes. In de periode dat we weer open mochten hebben we online en offline campagnes ingezet om het verhaal van ons podium in Rotterdam te vertellen. Flexibele last-minute-marketing was nog steeds een belangrijk onderdeel, hoewel dat dus tegen het einde van het jaar begon af te nemen. In september, in de aanloop naar ons eerste seizoen waarin we weer zonder beperkingen publiek mochten ontvangen, herintroduceerden we onze nieuwe vormgeving in de stad en waren we in een geconcentreerde periode van drie weken flink zichtbaar via outdoor campagnes op posters, artscreens, metro schermen, en een week lang zelf op het grote scherm voor R'dam centraal station. Vanwege tegenvallende resultaten in de voorgaande jaren is er dit jaar geen speciale postercampagne meer gedaan in Delfshaven. In plaats daarvan zijn er meer online campagnes uitgevoerd gericht op het stadsdeel, met meer direct resultaat. Er waren ook veel samenwerkingen met lokale partners uit het stadsdeel, omdat er dit jaar meer educatie- en kunstprojecten van Maas in de wijken zelf plaatsvonden.

Cijfers media

De media coverage was in 2022 goed voor een bereik van 38.343.725 en een opgetelde mediawaarde van €735.664. Met onze betaalde sociale media-advertenties bereikten we 895.282 mensen. Het bereik van Facebook daalde met 10 procent en de betrokkenheid daalde ook. Dat betekent minder interactie in reactie op onze content. Instagram groeide juist met 28 procent. Facebook staat echter in de web-analytics nog steeds 1 op de lijst van meest verwijzende sites, waaruit we concluderen dat een groot deel van onze kaartkopers zich toch daar bevinden. Twitter is in het afgelopen jaar nauwelijks gebruikt, omdat het minder past bij onze communicatiedoelstellingen. Op LinkedIn is daarentegen weer meer content gedeeld, wat heeft geleid tot 22 procent toename van het aantal volgers. Op onze eigen website telden we 223.123 sessies door 148.661 unieke gebruikers, een toename van 7,5 procent.

OVERIGE REFLECTIES

Open Space

Maas is niet één persoon, niet één identiteit. Maas is een groep mensen met allemaal een eigen stem en een eigen blik op de wereld. De één is extravert, de ander stil. De één conceptueel, de ander intuïtief. Wat we delen is dat we een verschil willen maken mét en voor kinderen en jongeren. Daarbij is Maas op zoek naar nieuwe en verdiepende vormen, werkwijzen en ideeën om dat verschil te blijven maken in een op dit moment behoorlijk veranderende wereld. Die zoektocht kan alleen op voorwaarde dat dat gebeurt in een inclusieve, veilige, maar nieuwsgierige ruimte: een tijdelijke Open Space.

Samen met Fonds 21 EXTRA startten we dit jaar met een traject om handen en voeten te geven aan deze ambitie. Maas Open Space is een drie jaar durend project, waarin we onszelf bij Maas voor een deel opnieuw uit kunnen vinden. We willen onder andere meer flexibiliteit, wendbaarheid en weerbaarheid. Nieuwsgierig als we zijn, richten we de komende jaren in ons eigen huis letterlijk en figuurlijk onderzoeksruimtes in, om ons zo klaar te stomen voor de toekomst. Maar het traject is vooral, op zijn Rotterdams, veranderen door te doen door middel van hybride leren. Leren, niet op een cursus, maar door de dingen anders te doen, langs de lijn van drie door ons gekozen belangrijke waarden voor dit traject: intersectionaliteit, trans-disciplinariteit en co-design. In het Open Space traject hebben we het afgelopen jaar gesproken, gegeten en gecreëerd met veel nieuwe partijen en individuen. Van het *Erasmus MC* en de *TU Delft* en *CASE* tot het *Sophia Kinderziekenhuis* en *WMO Radar*.

Diversiteit & Inclusie, maar ook intersectionaliteit

Doordat we dit jaar echt de deuren en ramen meer open hebben gezet naar diverse communities uit Rotterdam kwamen andere denkwijzen en perspectieven letterlijk en figuurlijk onze organisatie binnen. Zo werkten we (en werken we nog steeds) intensief samen in verschillende producties en programma's met de Ballroom community *Kiki House of Angels*, gaven we de sleutel van ons podium aan een groep black queer jongeren met *Made in Maas* en nodigden we wetenschappers, filosofen en dramaturgen uit om ons tijdens maandelijkse *Filosofietjes* te voeden en te inspireren. Dat leverde uiteenlopende boeiende interne gesprekken op, maar soms ook weerstand. Om met een goede grondhouding het gesprek op een juiste manier te kunnen voeren startten we ook een traject van een jaar met *Connecting the Dots* van initiatiefnemer Siela Ardjosemito Jethoe. Bij dit traject, dat onder andere een Unconscious Bias training omvat, is de hele organisatie betrokken. De bedoeling is om rond de zomer van 2023 een actieve werkgroep binnen Maas in te richten die blijvend met dit onderwerp aan de slag gaat. Intersectionaliteit is kruispuntdenken en gaat een stap verder dan diversiteit, dat vaak blijft hangen in vinkjes of checkboxen. Ongelijkheid doet zich voor langs verschillende assen die elkaar snijden. Als we intersectioneel denken en werken, blijven we niet op de ene of andere as (of in het ene of het andere vinkje) hangen, maar schijnen we licht op de kruispunten. Over dit denken gaan we ook de komende tijd leren, binnen *MAASterclasses*, *Talks* en personeelsvergaderingen.

"The Ozard of Wiz is voor mij het samenkomen van nieuw en oud. Ik ben danser en Voguer en door middel van The Ozard komen die twee werelden samen". - Daniel Petrovic (danser bij Maas)

We zijn er nog lang niet, maar zetten wel stappen. Dat wij als gezelschap en podium bij uitstek de opdracht hebben om voor een jong publiek te maken en te programmeren, plaatst ons in de unieke omstandigheid dat wij als geen ander met ons neus op actualiteit en toekomstgerichtheid gedrukt worden. Dat geeft ons echter ook een verantwoordelijkheid om dat met veel betrokkenheid, sensitiviteit en optimisme voor wat er wel mogelijk is aan te vliegen. Onze jonge doelgroep verdient als geen ander perspectief op een mooiere en betere toekomst. Een toekomst waar zij zelf ook echt een stem in kunnen laten doorklinken en waarin zij ruimte krijgen om mee te beslissen en de wereld vorm te geven. Dat willen we vooral doen door zeer dicht bij ons jonge publiek te blijven en goed te luisteren, ze een stem te geven, mee te laten creëren en ons gezelschap en podium mee vorm te geven. Dat zijn we aan hen, maar ook aan onszelf verplicht.

Interconnectiviteit en innovatie

Naast coproducten van een aantal tourneeproducties zoals *Rose Stories (The Ozard of Wiz)*, *NNT Club Guy & Roni (Zinderella)* en *155 (Controle)* werkt Maas graag samen met een steeds groter wordend sociaal en cultureel netwerk in de stad Rotterdam. Dit jaar verdiepten we samenwerkingen met o.a. *Space010*, *WMO radar*, *Music Matters*, *Stichting Donadaria*, *Kiki House of Angels* en *BSO de Machinist*. Ook door ons werk op zo'n 15 scholen uit Rotterdam, werken we dus inmiddels met diverse domeinen buiten de kunsten samen.

Binnen de jeugdpodiumkunsten is nog steeds geen specifiek aangewezen ruimte voor talentontwikkeling. Maas kiest er vanaf haar ontstaan toch voor om hier structureel aandacht aan te besteden en heeft een groot deel van de Coronasteun ook in 2022 hiervoor ingezet. Wij hebben wederom een aantal opdrachten verstrekt aan nieuwe makers, die interesse hebben getoond om voor jong publiek nieuw werk te maken. We onderzoeken voor de toekomst ook de mogelijkheid om met een *Maas Academy* een leeromgeving in te richten voor programmamakers van de toekomst en daarin een groot aantal van nu al in Maas rondlopende getalenteerde jongeren mee te nemen.

Concluderend

Met dit verslag sluiten we wederom een bijzonder en intensief jaar af, waarin een einde kwam aan ingrijpende maatregelen voor de sector vanwege een pandemie. Maar nieuwe uitdagingen zoals de energiecrisis, de klimaatcrisis, een onrustige wereld waarin een oorlog dichtbij woedt, en talloze vastlopende systemen binnen het sociaal maatschappelijk domein, staan pal voor onze neus. De jeugd verdient hierin onze onvoorwaardelijke aandacht en steun. Wij zullen alle middelen die binnen ons bereik liggen inzetten om daar inhoud aan te geven.

Rotterdam, 20 maart 2023

Namens het directie-voerend bestuur en de raad van toezicht van de stichting Maas theater en dans

Cobi van Beek
Voorzitter Raad van toezicht

Ali Bouchrit
Raad van toezicht

Bernadette Stokvis
Zakelijk directeur-bestuurder

René Geerlings
Artistiek directeur-bestuurder

Jaarrekening 2022

Stichting Maas theater en dans

Inhoud	pagina
1 Balans per 31 december 2022	1
2 Exploitatierkening over 2022	2
3 Toelichting op de balans per 31 december 2022	4
4 Toelichting op de exploitatierkening over 2022	9
5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	14
6 Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierkening	16

1 Balans per 31 december 2022**2022****2021***Bedragen in EUR***ACTIVA**Vaste activa

I Materiële vaste activa	248.111	327.250
Totaal vaste activa	248.111	327.250

Vlottende activa

II Voorraden	3.042	4.133
III Vorderingen	425.100	246.353
IV Liquide middelen	1.054.141	1.154.856
Totaal vlottende activa	1.482.283	1.405.343

TOTAAL ACTIVA**1.730.394****1.732.592****PASSIVA**

V Algemene reserve	411.389	395.869
VI Bestemmingsreserves	460.016	609.448
Totaal eigen vermogen	871.405	1.005.317

VII Voorzieningen	110.923	166.713
VIII Langlopende schulden	22.751	28.750
IX Kortlopende schulden	725.316	531.812

TOTAAL PASSIVA**1.730.394****1.732.592**

2 Exploitatierkening over 2022**2022****Begroting
gemeente
Rotterdam****2021***Bedragen in EUR***BATEN****Eigen inkomsten**

1 Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5):	523.944	694.950	327.957
2 Recette/kaartverkoop	115.709	165.500	43.510
3 Uitkoop	271.253	376.850	208.093
4 Partage	43.290	44.500	7.927
5 Overige publieksinkomsten	93.692	108.100	68.426
6 Publieksinkomsten buitenland	18.800		
7 Totaal Publieksinkomsten (1+6)	542.744	694.950	327.957
9 Vergoedingen coproducent	113.803	47.500	46.623
10 Overige directe inkomsten	151.700	269.954	424.254
11 Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	265.503	317.454	470.877
12 Totaal Directe inkomsten(7+11)	808.247	1.012.404	798.833
13 Indirecte inkomsten	28.206		42.659
14 Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	5.621	5.000	10.956
16 Private middelen - private fondsen	235.971	265.000	70.131
18 Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	241.593	270.000	81.088
19 Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	1.078.046	1.282.404	922.580
Subsidies			
21 Totaal structureel OCW	1.401.140	1.378.900	1.350.999
23 Totaal structureel Gemeente	1.842.000	1.822.235	1.801.500
25 Totale structurele subsidies (21+22+23+24)	3.243.140	3.201.135	3.152.499
26 Incidentele publieke subsidies	403.833	161.650	551.952
27 Totaal subsidies (25+26)	3.646.973	3.362.785	3.704.451
TOTALE BATEN (19+20+27)	4.725.019	4.645.189	4.627.031

2 Exploitatierkening over 2022	2022	Begroting gemeente Rotterdam	2021
LASTEN			
1. Beheerlasten materieel	589.697	694.080	647.595
2. Beheerlasten personeel	448.947	559.448	480.852
3. Beheerlasten totaal (1+2)	1.038.644	1.253.528	1.128.447
4. Activiteitenlasten materieel	1.079.962	934.097	796.712
5. Activiteitenlasten personeel	2.735.252	2.576.279	2.522.376
6. Activiteitenlasten totaal (4+5)	3.815.213	3.510.376	3.319.089
TOTALE LASTEN (3+6)	4.853.858	4.763.904	4.447.535
7. Saldo uit gewone bedrijfsvoering (Totale Baten – Totale Lasten)	-128.839	-118.715	179.496
8. Saldo rentebaten/ -lasten	-5.073		-3.810
EXPLOITATIERESULTAAT (7+8+9)	-133.912	-118.715	175.686

Resultaatbestemming

Algemene reserve	15.520		
Bestemmingsreserves	-149.432		175.686
Totaal resultaatbestemming	-133.912		175.686

* het model Werkzame personen is opgenomen in Hst. 6 Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierkening

3 Toelichting op de balans per 31 december 2022

Bedragen in EUR

ACTIVA

I Materiële vaste activa

Verloop materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	Gebouwen en verbouwing	Inventaris en ICT	Techniek en productie middelen	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari	390.457	427.470	4.198	59.456	881.580
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-184.728	-351.814	-700	-17.089	-554.331
Boekwaarde per 1 januari	205.729	75.656	3.498	42.367	327.250
Investerings 2022		2.561			2.561
Afschrijvingen	-39.047	-32.539	-840	-9.274	-81.700
Desinvesteringen 2022		7.068			7.068
Afschrijvingen Desinvesteringen 2022		-7.068			-7.068
Mutaties	-39.047	-29.978	-840	-9.274	-79.139
Aanschafwaarde per 31 december	390.457	437.099	4.198	59.456	891.210
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	-223.775	-391.421	-1.540	-26.363	-643.099
Boekwaarde per 31 december	166.682	45.678	2.658	33.093	248.111

3 Toelichting op de balans per 31 december 2022**2022****2021***Bedragen in EUR***Vlottende activa****II Voorraden**

Voorraad	3.042	4.133
Totaal voorraden	3.042	4.133

III Vorderingen**Debiteuren**

Debiteuren	104.539	117.026
Totaal debiteuren	104.539	117.026

Te ontvangen subsidies

Erasmusstichting		2.500
Fonds 21	185.000	35.000
Fonds voor Cultuur Participatie	4.000	
Gravin van Bylandtstichting		1.500
Janivo Stichting	10.000	
Stichting de Versterking	10.000	10.000
Stichting Elise Mathilde Fonds		3.000
Totaal te ontvangen subsidie	209.000	52.000

Te vorderen belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	52.861	38.264
Totaal te vorderen belastingen en sociale verzekeringen	52.861	38.264

Overige vorderingen

Openstaande werkvoorschotten	3.117	3.627
Vooruitbetaalde kosten	34.318	27.185
Nog te ontvangen bedragen	16.459	
Nog te factureren	-62	3.631
Borgsommen	4.620	4.620
Tegoeden	249	
Totaal overige vorderingen	58.700	39.063
Totaal vorderingen	425.100	246.353

3 Toelichting op de balans per 31 december 2022**2022****2021**IV Liquide middelen

Kas	4.717	4.490
Bank	1.049.424	1.150.366
Totaal liquide middelen	1.054.141	1.154.856

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting

3 Toelichting op de balans per 31 december 2022**2022****2021***Bedragen in EUR***PASSIVA****Eigen vermogen****V Algemene reserve**

Saldo algemene reserve per 1 januari	395.869	395.869
Uit resultaatbestemming	15.520	
Saldo algemene reserve per 31 december	411.389	395.869

VI Bestemmingsreserves

Saldo Bestemmingsreserves per 1 januari	609.448	433.762
Uit resultaatbestemming	-149.432	175.686
Saldo Bestemmingsreserves per 31 december	460.016	609.448
Totaal bestemmingsreserves	460.016	609.448
Totaal eigen vermogen	871.405	1.005.317

VII Voorzieningen

Saldo Voorzieningen per 1 januari	166.713	158.019
Dotatie/onttrekking	-55.790	8.694
Saldo Voorzieningen per 31 december	110.923	166.713

VIII Langlopende schulden

Investeringssubsidie	22.751	25.750
Langlopende schulden overig		3.000
Totaal langlopende schulden	22.751	28.750

3 Toelichting op de balans per 31 december 2022**2022****2021****IX Kortlopende schulden**Schulden aan leveranciers

Crediteuren	192.865	191.718
Totaal schulden aan leveranciers	192.865	191.718

Af te dragen belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonbelasting	78.372	66.886
Pensioenpremies	34.131	10.413
Overige premies	2.782	2.414
Totaal af te dragen belastingen en sociale verzekeringen	115.285	79.714

Overige kortlopende schulden

Te betalen kosten	108.587	72.615
Te betalen vakantiegeld en overige salariskosten	80.169	82.932
Vooruitontvangen bedragen	23.719	7.909
Vooruitontvangen subsidies	47.500	
Uitgegeven waardebonnen en vouchers	6.498	5.305
Overig kortlopende schulden	150.693	91.619
Totaal overige kortlopende schulden	417.165	260.380
Totaal kortlopende schulden	725.316	531.812

4 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Begroting
gemeente
Rotterdam****2021***Bedragen in €***BATEN****Eigen inkomsten**

1 Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5):	523.944	694.950	327.957
2 Recette/kaartverkoop	115.709	165.500	43.510
3 Uitkoop	271.253	376.850	208.093
4 Partage	43.290	44.500	7.927
5 Overige publieksinkomsten	93.692	108.100	68.426
6 Publieksinkomsten buitenland	18.800		
7 Totaal Publieksinkomsten (1+6)	542.744	694.950	327.957
9 Vergoedingen coproducent	113.803	47.500	46.623
10 Overige directe inkomsten			
Verhuur zalen	56.491	70.000	31.828
Workshops, educatie	146.412	118.300	131.580
Overlopende producties voorgaand boekjaar	91.440		348.607
Overlopende producties huidig boekjaar	-150.541	81.654	-91.440
Overige	7.899		3.679
Subtotaal overige directe inkomsten	151.700	269.954	424.254
11 Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	265.503	317.454	470.877
12 Totaal Directe inkomsten (7+11)	808.247	1.012.404	798.833
13 Indirecte inkomsten	28.206		42.659
14 Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	5.621	5.000	10.956
16 Private middelen - private fondsen			
Fonds 21 EXTRA	185.000	185.000	
Fonds21			35.000
BGL/Stichting DOEN	25.000		15.000
Sociaal Fonds Podiumkunsten	10.471	5.000	3.131
Overige private fondsen	15.500	75.000	17.000
Subtotaal Private middelen - private fondsen	235.971	265.000	70.131
18 Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	241.593	270.000	81.088
19 Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	1.078.046	1.282.404	922.580

4 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Begroting
gemeente
Rotterdam****2021****Subsidies**

21 Totaal structureel OCW	1.401.140	1.378.900	1.350.999
23 Totaal structureel Gemeente	1.842.000	1.822.235	1.801.500
25 Totale structurele subsidies (21+22+23+24)	3.243.140	3.201.135	3.152.499
26 Incidentele publieke subsidies			
Incidentele subsidie FPK	46.784	5.000	20.670
Incidentele subsidie gemeente Rotterdam	2.999		2.999
Coronacompensatie OCW	197.800		405.800
Gemeente Rotterdam/FCP via KCR (CMK)	50.000	50.000	35.833
Gemeente Rotterdam Cultuurcoaches	88.750	81.650	81.650
Incidentele subsidies overige	17.500	25.000	5.000
subtotaal incidentele publieke subsidies	403.833	161.650	551.952
27 Totaal subsidies (25+26)	3.646.973	3.362.785	3.704.451

4 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Begroting
gemeente
Rotterdam****2021****LASTEN****1. Beheerlasten materieel**

Huisvesting	315.989	416.170	342.472
Bureaunkosten	183.486	175.160	211.036
Afschrijvingen	81.700	96.000	87.571
Voertuigen	8.523	6.750	6.515
Totaal beheerlasten materieel	589.697	694.080	647.595

2. Beheerlasten personeel

Directie	124.904	122.449	116.330
Administratie/Secretariaat	110.404	87.558	109.728
Financiën	29.358	42.373	
Personeelszaken	63.191	64.753	55.486
Facilitair en beheer	63.558	128.568	60.208
Zakelijk coordinator Maaspodium/fondsenwerving	26.502	45.746	42.722
Onkosten werknemers	58.572	41.250	68.313
Onkosten werknemers belast	18.102	12.750	30.951
Uitkering UWV en verzekeringen	-31.223		-11.580
Overige personeelskosten	-14.421	14.000	8.694
Totaal beheerlasten personeel	448.947	559.448	480.852

3. Beheerlasten totaal (1+2)**1.038.644****1.253.528****1.128.447**

4 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Begroting
gemeente
Rotterdam****2021****4. Activiteitenlasten materieel**

Decors, kostuums, rekwisieten	120.240	54.250	78.430
Techniek, video, licht, geluid	112.669	67.000	48.095
Huur ruimten	4.500	10.000	
Inrichting locatie	15.784		8.060
Overige kosten horeca	10.756		
Reis, verblijf, sejours, transport	188.240	150.975	117.423
Coproductiebijdragen en kosten van coproductanten	90.750	98.000	101.658
Overige voorbereidings- en uitvoeringskosten	136.859	124.755	102.955
Randprogrammering	4.136		1.775
Marketingcommunicatie	202.637	192.500	166.408
Educatie	25.635	21.617	18.010
Programmering	119.185	173.500	117.291
Horeca inkoopkosten	48.572	41.500	36.606
Totaal activiteitenlasten materieel	1.079.962	934.097	796.712

4 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Begroting
gemeente
Rotterdam****2021****5. Activiteitenlasten personeel**

Artistieke directie	107.738	104.376	97.956
Artistiek team	113.540	108.359	104.093
Creatives, makers	271.501	212.191	320.110
Dansers, acteurs, instrumentalisten	581.368	528.503	502.076
Overig artistiek personeel	52.761	36.750	3.745
Productie medewerkers	238.236	244.624	193.055
Techniek	429.867	448.639	420.122
Marketing	270.245	280.736	267.257
Horeca, kassa en publieksservice	182.257	146.695	141.579
Acquisitie en overige honoraria	44.487	44.158	41.266
Overig productie medewerkers	45.111	82.093	43.148
Educatie	394.010	339.156	384.938
Vrijwilligers	4.130		3.030
Totaal activiteitenlasten personeel	2.735.252	2.576.279	2.522.376
6. Activiteitenlasten totaal (4+5)	3.815.213	3.510.376	3.319.089

5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van de Richtlijn 640 met inachtneming van specifieke aanwijzingen van het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2021-2024 van het Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en van eventuele andere subsidiegevers of fondsen zoals beschreven in de Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierekening. De jaarrekening is opgesteld in euro's. Indien voor activa en passiva geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op de aanschaffingswaarde onder aftrek van de afschrijvingen die gebaseerd zijn op de geschatte economische levensduur. Voor de gehanteerde afschrijvingspercentages en activeringsgrens wordt verwezen naar de Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierekening.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonderwaardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. De aard van de bestemmingsreserves wordt later toegelicht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

De voorziening Uitgestelde beloningen wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Vanaf het moment dat een

personeelslid melding maakt in de toekomst gebruik te willen maken van de regeling wordt er voor het eerst vanaf 55 jaar, in 5 opvolgende jaren opgebouwd. Elk jaar wordt een vijfde van het bedrag dat in totaal gereserveerd dient te worden gedoteerd aan de voorziening. Het totaalbedrag dat gereserveerd dient te worden is afhankelijk van de ingangsdatum van het pensioen van de medewerker. De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en daarna tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Ontvangen investeringsbijdragen worden verantwoord als langlopende schuld, deze valt vrij gelijk aan de gerelateerde afschrijvingslasten.

Kortlopende Schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd.

Resultaatbestemming

Indien aan bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en) wordt gedoteerd dan wel daaruit wordt geput wordt deze mutatie op de volgende wijze verwerkt: het saldo van de staat van baten en lasten wordt bepaald inclusief het overschot of tekort dat is ontstaan uit hoofde van de baten en lasten met een bijzondere bestemming. Onder de staat van baten en lasten wordt vervolgens een specificatie opgenomen van de verwerking van dit saldo in de onderscheiden posten van het eigen vermogen.

Subsidies

In overeenstemming met RJ 274 – Overheidssubsidies worden subsidies en andere vormen van overheidssteun verwerkt zodra er een redelijke zekerheid is dat de stichting aan de gestelde voorwaarden voldoet en de subsidie of faciliteit daadwerkelijk zal verkrijgen. Indien ze in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden opgenomen onder de kortlopende schulden als 'vooruitontvangen subsidies'.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Kostentoerekening aan activiteiten

De jaarlijkse huurlasten van het pand aan de Sint Jobsweg 3 worden voor een deel toe berekend aan de activiteitenlasten. De beide zalen en de studio's beslaan 42% van het pand en worden uitsluitend voor activiteiten gebruikt. Om deze reden wordt 42% van de kale huur intern doorbelast aan de activiteitenlasten.

Overlopende producties

Overlopende producties zijn producties die nog spelen in volgende jaren. Het saldo betreft de gerealiseerde productiekosten en opbrengsten en indien van toepassing de reeds voorziene tekorten/verliezen. Indien het totaal van de overlopende producties een debetsaldo vertoont, wordt deze gepresenteerd onder de vlottende activa. Indien het totaal van de overlopende producties een creditsaldo vertoont, wordt het totaalsaldo als creditsaldo vertoont. Na voltooiing/afroning van de productie, worden de opbrengsten en kosten in de staat van baten en lasten verantwoord. Deze wijze van verantwoording van de overlopende producties vindt plaats vanwege de onzekerheid die met het tussentijds bepalen van de resultaten van producties samenhangt en vanwege interne sturingsdoeleinden.

6 Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierekening

Informatie over rechtspersoon

Stichting Maas theater en dans is gevestigd in Rotterdam en ingeschreven bij de KvK onder nummer 56139926. De stichting heeft als doel: het bevorderen van professioneel jeugd- en jongerentheater en jeugddans in de ruimste zin van het woord.

Ad Hst 2 Exploitatie:

1. Toelichting op de verschillen

Dit is opgenomen in het bestuurverslag

2. Werkzame personen

	Huidig boekjaar			Vorig boekjaar		
	aantal	FTE	bedrag in €	aantal	FTE	bedrag in €
Uren werkweek fte		38		38		
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	38	28,88	1.876.606	34	25,97	1.614.686
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd)	73	10,32	589.911	88	17,04	642.384
Ingehuurde zelfstandigen/freelancers	105		685.110	127		666.837
Overige personeelskosten			64.631			65.467
Stagiair(e)s	21			10		
Vrijwilligers	33			30		

Ad Hst 3.Toelichting op de balans

1. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichting

Met de gemeente Rotterdam is een huurcontract afgesloten tot en met 31 december 2024. De huur bedroeg tot 1 december 2014 € 14.453 per maand. In 2015 is er in opdracht van de Gemeente Rotterdam een verbouwing uitgevoerd. De totale stichtingskosten van deze verbouwing bedroegen € 1.162.640. In januari 2015 is een allonge op de huurovereenkomst getekend, waarbij een nieuwe huurprijs werd vastgesteld op €20.749 per maand. De huur wordt jaarlijks geïndexeerd. Op 22 december 2022 is de huurprijs met terugwerkende kracht per 1 juli 2022 verhoogd met 9,7272% naar €22.950,46 per maand. Deze huur geldt ook per 1 januari 2023.

Subsidie

In de jaren 2021-2024 ontvangt Rotterdam theater en dans een jaarlijkse subsidie van gemeente Rotterdam in het kader van het Cultuurplan. Voor het jaar 2023 is een beschikking ontvangen voor een jaarlijkse subsidie € 1.914.000 (inclusief 3,91 % accres) maximaal.

In het kader van de landelijke culturele basisinfrastructuur 2021-2024 ontvangt Maas theater en dans een subsidie van € 1.350.999 (indexering 2022) per jaar van het ministerie van OCW.

2. Mutaties algemene reserve en bestemmingsreserves

Algemene reserve	2022	2021
Saldo bestemmingsreserve per 1 januari	€ 395.869	€ 395.869
Uit resultaatbestemming	€ 15.520	€ -
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€ 411.389	€ 395.869

Bestemmingsreserves	2022	2021
<i>Bestemmingsreserve Verbouwing en inrichting Maaspodium</i>		
Saldo bestemmingsreserve per 1 januari	€ 233.938	€ 256.318
Uit resultaatbestemming	€ -23.922	€ -22.380
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€ 210.016	€ 233.938

<i>Bestemmingsreserve Corona 2020 FPK</i>		
Saldo bestemmingsreserve per 1 januari	€ -	€ 89.500
Uit resultaatbestemming	€ -	€ -89.500
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€ -	€ -

<i>Bestemmingsreserve Corona 2020 OCW</i>		
Saldo bestemmingsreserve per 1 januari	€ -	€ 87.944
Uit resultaatbestemming	€ -	€ -87.944
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€ -	€ -

<i>Bestemmingsreserve Corona 2021 OCW</i>		
Saldo bestemmingsreserve per 1 januari	€ 375.510	€ -
Uit resultaatbestemming	€ -375.510	€ 375.510
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€ -	€ 375.510

<i>Bestemmingsreserve Corona 2022 OCW</i>		
Saldo bestemmingsreserve per 1 januari	€ -	€ -
Uit resultaatbestemming	€ 175.000	€ -
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€ 175.000	€ -

Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling

Saldo bestemmingsreserve per 1 januari	€	-	€	-
Uit resultaatbestemming	€	75.000	€	-
Saldo bestemmingsreserve per 31 december	€	75.000	€	-
Totaal bestemmingsreserves	€	460.016	€	609.448

Verbouwing en inrichting Maaspodium

Aan deze bestemmingsreserve zijn de in 2022 gemaakte afschrijvingskosten m.b.t. verbouwing en inrichting van het pand onttrokken.

Corona 2021 OCW

Aan de bestemmingsreserve 2021 OCW is het totale bedrag onttrokken, wat is ingezet om de gevolgen van kleinere tournees van doorgeschoven producties uit 2021 door langdurige lockdowns op te vangen. Tijdens deze lockdowns werden salarissen en honoraria volledig betaald terwijl inkomsten weg of tegen vielen. Ook zijn hiermee tegenvallen horeca- en verhuurinkomsten gecompenseerd, evenals tegenvallende recette inkomsten in het podium. Het voorstelling begeleidende personeel is doorbetaald. Ook zijn er redelijke vergoedingen betaald voor uitvallende voorstellingen in de programmering.

Corona 2022 OCW

In 2022 is de bestemmingsreserve Corona 2022 gevormd. Hieraan is de resterende Coronasteun van OCW ontvangen in 2022 toegevoegd. In 2023 zal een deel van deze reserve worden ingezet voor een reprise van een in 2020 gestrande voorstelling door Corona, en de jubileumvoorstelling Maas speelt Maas in de zomermaanden. Hiermee wordt voldaan aan de subsidie eis om zoveel mogelijk van de corona steun te besteden aan werkgelegenheid van freelancers en zzp-ers in de kunsten.

Organisatieontwikkeling

In 2022 is de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling gevormd. De veranderende uitdagende tijden voor de podiumkunsten maken dat er nieuwe eisen worden gesteld aan een herijkte organisatie inrichting die toekomstbestendig is. Hiermee zullen met name in de toekomstige directie en het middenkader investeringen gedaan moeten worden.

3. Specificatie Voorzieningen

	2022		2021	
Voorziening Loopbaanontwikkeling				
Saldo per 1 januari	€	59.071	€	45.375
Dotatie/onttrekking	€	-59.071	€	13.696
Saldo per 31 december	€	-	€	59.071
Voorziening Uitgestelde beloningen				
Saldo per 1 januari	€	107.642	€	112.644
Dotatie/onttrekking	€	3.281	€	-5.002
Saldo per 31 december	€	110.923	€	107.642
Totaal Voorzieningen	€	110.923	€	166.713

Voorziening Loopbaanontwikkeling

In 2022 is er voor gekozen de voorziening Loopbaanontwikkeling volledig vrij te laten vallen. Deze voorziening groeide jaarlijks terwijl er geen aanspraken op gemaakt werd. Maas biedt voldoende opleidingsruimte voor het gebruik van de loopbaanuren.

Voorziening Uitgestelde beloning

De voorziening uitgestelde beloningen is gevormd ter dekking van toekomstige kosten van beloningen van medewerkers met een langer dienstverband aan het einde van hun werkzame carrière. In de CAO theater en dans is voor oudere werknemers een generatie regeling ingericht, waarbij het aantal arbeidsuren kunnen worden verlaagd tegen doorbetaling van 10% meer salaris en 20% meer doorbetaling van de pensioenopbouw. De omvang van de voorziening en de hoogte van de dotatie worden op basis van de regeling jaarlijks berekend. Hierbij wordt rekening gehouden met het werkgeversdeel van de sociale lasten en loonbelasting. Bij de bepaling wordt tevens rekening gehouden met een uitnuttingskans waaronder de blijf- en deelnamekans.

4. Specificatie overige kortlopende schulden

	2022	2021
Overlopende producties (specificatie zie onder)	€ 150.541	€ 91.440
Fooi	€ 152	€ -
Saldo tussenrekeningen	€ -	€ 179
Totaal	€ 150.693	€ 91.619
Overlopende producties		
Stel je voor	€ 7.641	€ 22.840
Ik ben er even niet	€ -	€ 21.895
Controle	€ 63.162	€ 50.382
Bully Bully	€ -16.288	€ -3.732
Bboy reprise	€ -	€ 55
Ozard of Wiz	€ 30.891	€ -
Love XL	€ 54.736	€ -
Pinocchio	€ -2.415	€ -
Open Space	€ 12.814	€ -
	€ 150.541	€ 91.440

Ad Hst 4.Toelichting op de exploitatierekening**1. Specificatie Private middelen – private fondsen (16) – Overige private fondsen**

	2022		2021	
Elise Mathilde Fonds	€		€	3.000
De Versterking	€	5.500	€	10.000
Erasmus	€		€	2.500
Gravin van Bijlandt Stichting	€		€	1.500
Janivo Stichting	€	10.000	€	
Totaal	€	15.500	€	17.000

2. Specificatie Incidentele publieke subsidies (26) - Incidentele subsidies overige

	2022		2021	
Fonds Podiumkunsten	€	46.784	€	20.670
Gemeente Rotterdam	€	2.999	€	2.999
Coronacompensatie OCW	€	197.800	€	405.800
Gemeente Rotterdam/FCP via KCR (CMK)	€	50.000	€	35.833
Gemeente Rotterdam Cultuurcoaches	€	88.750	€	81.650
Fonds voor Cultuurparticipatie	€	17.500	€	-
Rotterdam Festivals	€	-	€	5.000
Totaal	€	403.833	€	551.952

Bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

	R. Geerlings Artistiek directeur	B. Stokvis Zakelijk directeur	M. Merckx Regisseur
Bedragen x € 1			
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (FTE)	1,0 FTE	1,0 FTE	0,85 FTE
Gewezen topfunctionaris (ja/nee)	nee	nee	ja
Dienstbetrekking (ja/nee)	ja	ja	ja
Indien ja dan langer dan 6 maanden werkzaam in de laatste 18 maanden? (ja/nee)	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	85.365	100.300	78.973
Beloning betaalbaar op termijn	10.800	13.043	12.492
Subtotaal	95.165	113.343	91.465
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000	183.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	95.165	113.343	91.465
Gegevens 2021			
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (FTE)	1,0 FTE	1,0 FTE	0,75 FTE
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	75.362	93.499	79.679
Beloning betaalbaar op termijn	9.704	12.146	12.146
Totale bezoldiging 2021	85.066	105.645	91.825

Raad van Toezicht

Naam topfunctionaris	Functie
Cobi van Beek	Voorzitter
Ali Bouchrit	Lid
Fred Wartna	Lid
Karima Belhaj	Lid
Harry Kotey	Lid
Bernd van Dijk (uitgeschreven najaar 2022)	Lid
Romana Vrede (uitgeschreven najaar 2022)	Lid

De totale vergoedingen aan de leden van de Raad van Toezicht bedragen minder dan € 1.800,- per persoon.